

PŘEHLED JUDIKATURY

ve věcech výkonu
rozhodnutí a exekuce

2., aktualizované a rozšířené vydání

Seznamili

VLADIMÍR KŮRKA

KAREL SVOBODA

JUDIKATURA

PŘEHLED JUDIKATURY

ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce

PŘEHLED JUDIKATURY

ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce

2., aktualizované a rozšířené vydání

sestavili
Vladimír Kůrka
Karel Svoboda

JUDIKATURA

Vzor citace: Kůrka, V.; Svoboda, K. Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce. 2. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013, s. 460.

Právní stav citované judikatury byl uzavřen ke dni 1. 1. 2013.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013

ISBN: 978-80-7478-374-6 (brož.)

ISBN: 978-80-7478-375-3 (e-pub)

eBook k dostání na <http://obchod.wkcr.cz>

Všechny naše publikace si můžete objednat na adrese:

Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3

tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wkcr.cz, www.wkcr.cz

PŘEHLED JUDIKATURY ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce

Úvod	17	17. Materiální vykonatelnost úspěšné žaloby o odporovatelnost	34
Seznam použitých zkratk	18	18. Titul pro prodej zástavy. Řízení, v němž je vydán	36
A. ÚČEL A CHARAKTER VYKONÁVACÍHO ŘÍZENÍ	21	III. Nedostatek pravomoci původce exekučního titulu	37
1. Ke vztahu nalézacího a vykonávacího řízení	21	19. Nedostatek pravomoci nalézacího soudu	37
2. Meze zásady ústnosti a přímosti v exekučním řízení	22	20. Nedostatek pravomoci jiného původce exekučního titulu	37
3. Subjektivní závaznost exekučního titulu	22	21. Exekuční titul vydaný věcně nepřislušným soudem	38
4. Následky neprávem vedené exekuce (výkonu)	23	22. Zpochybnění doložky vykonatelnosti ze strany povinného	38
5. Následky nečinnosti soudu (exekutora) během vykonávacího řízení	23	23. Přezkum formální vykonatelnosti exekučního titulu	39
6. Vztah vykonávacího a insolvenčního řízení	25	24. Konkrétní přezkum potvrzení o vykonatelnosti	39
B. PŘEDPOKLADY PRO VEDENÍ EXEKUCE (PRO NAŘÍZENÍ SOUDNÍHO VÝKONU)	27	25. Absence rozhodčí doložky (rozhodčí smlouvy) a její vliv na exekuci	40
I. Obecné zásady	27	26. K rozhodčí doložce týkající se spotřebitelské smlouvy	43
7. Materiální a formální vykonatelnost ...	27	27. Suspenzivní účinek odvolání proti exekučnímu titulu opatřenému potvrzením o vykonatelnosti	45
8. K principu rovnosti zbraní, rozhoduje-li o exekučním návrhu na nařízení výkonu (o exekučním návrhu) odvolací soud ...	27	28. Nařízení exekuce podle jiného než v návrhu označeného exekučního titulu	46
9. Procesní význam dne, kdy návrh na nařízení exekuce dojde soudu nebo exekutorovi	29	IV. Překážky litispence a věci rozhodnuté	48
10. Okolnost, že bylo plněno	29	29. Pojem téže věci	48
11. Počáteční překážka pro vedení exekuce (výkonu)	30	30. Ke dvěma exekucím pro tutéž pohledávku	49
12. Zjevná neúčinnost exekučního titulu ...	30	31. Překážka rozsouzené věci	49
13. Od počátku zjevná bezúspěšnost výkonu (exekuce)	31	32. Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu – překážka litispence a věci pravomocně rozhodnuté	49
14. Neexistence vykonatelného rozhodnutí (výroku)	32	V. Vady exekučního titulu	52
15. Změna exekučního titulu	32	a) Obecné náležitosti exekučního titulu ...	52
II. Meze vykonatelnosti specifických soudních rozhodnutí	34	33. Základní náležitosti. Kvalifikovaná listina	52
16. Materiální vykonatelnost a usnesení o dědictví	34		

34.	Povinnost připojit k návrhu na nařízení výkonu (exekucímu návrhu) podkladový titul	52	54.	Procesní způsobilost nezletilého dítěte. Zastoupení dítěte v řízení o výkon rozhodnutí k vymožení výživného . . .	70
35.	Základní náležitosti. Hledisko obsahu, materiální vykonatelnost	53	55.	Procesní způsobilost nezletilého dítěte. Zastoupení dítěte v řízení o výkon rozhodnutí k vymožení výživného. Zastavení výkonu podle § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř.	71
36.	Ostatní exekucí tituly podle § 274 o. s. ř. Obecné podmínky, chybějící lhůta k plnění	54			
37.	Podpis návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí	54	VII. Doručování exekucí titulů	73	
38.	Návrh na nařízení exekuce při částečném plnění povinného	55	56.	Vykonatelnost. Doručování	73
b) Označení účastníků v exekucí návrhu	57		57.	Vykonatelnost exekucí titulu; šetření o jeho doručení	74
39.	Obecná pravidla	57	58.	Vada nalézacího řízení; opatrovník pro řízení. Vykonatelnost rozhodnutí	75
40.	Převzetí označení účastníků z exekucí titulu	57	59.	Doručování správního rozhodnutí . . .	76
41.	Označení manžela povinného	58	60.	Doručování rozhodčích nálezů a jejich vykonatelnost	77
c) Neurčitý petit exekucí titulu . . .	59		61.	Rozhodčí nález nedoručený do datové schránky	78
42.	Označení exekucí titulu v návrhu na nařízení výkonu	59	62.	Vykonatelnost rozhodčího nálezu při nesprávném ustanovení opatrovníka . . .	79
43.	Využití odůvodnění ke konkretizaci petitu	59	63.	Podmínky pro korektní doručení rozhodčího nálezu opatrovníku	81
44.	Obtěžování „nad míru přiměřenou poměrům“	60	VIII. Prokazování přechodu práva nebo povinnosti po vzniku exekucí titulu	83	
45.	Nedostatečně identifikovaný pozemek (jeho část)	61	64.	Obecná pravidla	83
46.	Materiální vykonatelnost povinnosti k nepeněžitému plnění	62	65.	Způsob přezkumu převodu (přechodu) práva	84
47.	Exekucí titul na plnění vůči více věřitelům	63	66.	Věcná legitimace (§ 256 o. s. ř.). Převzetí dluhu povinného	84
48.	Neuvedení rozsahu plnění při pluralitě povinných	64	67.	Přechod práva či povinnosti před vydáním exekucí titulu	85
49.	Lhůta vykonatelnosti správního rozhodnutí	65	68.	Přechod práva, resp. povinnosti z právního předpisu	85
50.	Chybějící lhůta k plnění	66	69.	Přechod práva na pojišťovnu	86
51.	Uložení povinnosti k peněžitému plnění ve splátkách	66	70.	Poučení o břemeni prokázat přechod práva nebo povinnosti	86
VI. Podmínky exekucí řízení ve vztahu k účastenství	68		71.	Zpochybnění aktivní legitimace osoby prokazující převod práva z exekucí titulu	87
52.	Způsobilost být účastníkem řízení o výkon správního exekucí titulu . . .	68	72.	K prokázání přechodu povinnosti nebo práva z exekucí titulu osvědčením notáře	88
53.	Způsobilost být účastníkem řízení o výkon exekucí titulu ve věcech sociálního zabezpečení	69	73.	Veřejná listina; legalizace podpisu notářem	88

74.	Důkaz postoupení pohledávky zachycený v notářském zápise	89	c)	Plnění uložená rozhodnutím v trestním řízení	107
75.	Prokazování přechodu práva ze směnečného platebního rozkazu . . .	90	91.	Adhezní řízení trestní. Vykonatelnost výroku o náhradě škody	107
76.	Prokazování přechodu práv ze zaniklého a nevypořádaného společného jmění manželů	90	92.	K nařízení exekuce na vrácení peněžité záruky k nahrazení vazby	108
77.	Oznámení o postoupení pohledávky . . .	91	d)	Notářský (exekutorský) zápis se svolením k vykonatelnosti	109
IX.	Posouzení vhodnosti výkonu rozhodnutí (exekuce)	92	Úvodem	109	
Úvodem	92		93.	Podmínky vykonatelnosti notářského (exekutorského) zápisu	109
78.	Úřední povinnost soudu (exekutora) zkoumat vhodnost výkonu (exekuce)	92	94.	Notářský (exekutorský) zápis jako specifický exekuční titul. Likvidátor jako signatář notářského zápisu	111
79.	Prokazování vhodnosti navrhovaného způsobu výkonu	92	95.	Dosah svolení k vykonatelnosti notářského (exekutorského) zápisu . . .	112
80.	Nepoměr mezi postiženým majetkem a vykonávanou povinností	93	96.	Povaha notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti . . .	113
81.	Vhodnost způsobu výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností v družstvu	94	97.	Hmotněprávní nekorektnost notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti	114
X.	Exekuční tituly vydané mimo rámec tuzemského civilního řízení	98	98.	K přezkoumání věcné správnosti notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti	115
a)	Evropský exekuční titul	98	99.	Doba plnění, jež prošla již před sepsáním notářského (exekutorského) zápisu	116
82.	Charakter evropského exekučního titulu	98	100.	Identifikace pohledávky v notářském nebo exekutorském zápisu	116
b)	Rozhodnutí správního orgánu	98	101.	Nesprávné označení účastníka v notářském (exekutorském) zápisu . . .	117
83.	Správní orgán jako osoba oprávněná k vymáhání	98	102.	Projevy procesního charakteru vtělené do notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti	117
84.	Způsobilst být exekučním titulem, uplynutí doby	99	103.	Údaj o způsobu ověření totožnosti účastníků jako podmínka vykonatelnosti notářského (exekutorského) zápisu . . .	118
85.	Účastník stavebního řízení jako osoba oprávněná k podání exekučního návrhu	100	104.	Exekuce proměnlivých úroků z prodlení	118
86.	K výkonu rozhodnutí stavebního úřadu o odstranění stavby	100	105.	Stvrzení notářského (exekutorského) zápisu neoprávněnou osobou	120
87.	Platební výměr celního úřadu; uplynutí doby	101	106.	Doba plnění neurčená v notářském (exekutorském) zápisu	120
88.	Exekuční titul vyneseny v tzv. blokovém řízení	103	107.	Ručitelský závazek vtělený do notářského (exekutorského) zápisu	121
89.	Podpis na pokutovém bloku	105	108.	Náklady nalézacího řízení při zpětvzetí žaloby z důvodu sepsání notářského (exekutorského) zápisu	122
90.	Výměry zdravotních pojišťoven. Tituly ve věcech všeobecného zdravotního pojištění	106			

XI. Rozhodčí nálezy	123
Úvodem	123
109. Směnečný versus spotřebitelský spor ...	123
110. Exekuce rozhodnutí o odměně rozhodce a o povinnosti k její náhradě	125
111. Podmínky vykonatelnosti	126
C. ÚČASTNÍCI VYKONÁVACÍHO ŘÍZENÍ	129
I. Manžel povinného	129
Úvodem	129
112. Počátek účastenství	129
113. Exekuční titul jen vůči jednomu z manželů	130
114. Smluvní zúžení společného jmění manželů	131
115. Manžel povinného a postižení jeho účtu u peněžního ústavu I	132
116. Manžel povinného a postižení jeho účtu u peněžního ústavu II	134
117. K postižení nemovitosti ve společném jmění manželů	136
II. Ostatní osoby zúčastněné na řízení	138
118. Dlužník povinného ve výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky ...	138
119. Účastenství plátce ve výkonu srážkami ze mzdy	138
120. Postavení správce konkursní podstaty povinného v exekuci	139
121. Rozsah odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele – povinného	140
122. Nařízení exekuce proti společníku veřejné obchodní společnosti	141
123. K solidární odpovědnosti společníků veřejné obchodní společnosti	142
124. Vedlejší účastenství	142
D. DISPOZICE POVINNÉHO S MAJETKEM PO ZAHÁJENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ (EXEKUCE)	145
125. K platnosti úkonů povinného učiněných v rozporu s generálním inhibitoriem ...	145
126. Zastavní právo zřízené dlužníkem po vyznění o zahájení exekuce ...	146
E. ODKLAD VÝKONU ROZHODNUTÍ (EXEKUCE)	147
127. Odklad výkonu (exekuce) – obecně ...	147
128. Důvody pro odklad	148
129. Aktivní legitimace k podání návrhu na odklad	149
130. Odklad vykonatelnosti rozhodnutí a odklad výkonu rozhodnutí	150
131. Litispendence návrhu na odklad exekuce	151
132. Odklad provedení výkonu rozhodnutí vyklizením bytu I	151
133. Odklad provedení výkonu rozhodnutí vyklizením bytu II	152
134. Odklad výkonu výživného	153
135. Odklad výkonu a nižší srážky ze mzdy	153
F. DŮVODY PRO ZASTAVENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ (EXEKUCE)	155
I. Obecná pravidla	155
136. Exekuce a dobré mravy	155
137. Nesprávně nařízený výkon (exekuce)	156
138. Vztah odvolání do usnesení o nařízení výkonu a návrhu na zastavení výkonu (exekuce)	156
139. K výkladu podání, jímž se povinný domáhá zastavení exekuce s poukazem na nevykonatelnost titulu	157
140. Zastavení výkonu (exekuce) bez jednání	158
141. K potřebě jednání, jsou-li důvody pro zastavení sporné	159
142. Plnění podle alternativního výroku ...	160
143. Zastavení exekuce pouze vůči jednomu z povinných	160
144. Změna okolností podstatných pro trvání dávek nebo splátek uložených exekučním titulem	161
145. Předpoklady pro zastavení výkonu rozhodnutí u výživného	161

II. K jednotlivým zákonným důvodům pro plné nebo částečné zastavení výkonu (exekuce)	163	160. Poskytnutí plnění věřiteli třetí osobou se souhlasem dlužníka	177
a) Zrušení exekučního titulu	163	161. Splnění vzájemné povinnosti oprávněného složením věci do úschovy a připadnutí úschovy státu	177
146. Okamžik zrušení titulu	163	162. Písemné prohlášení oprávněného jako důkaz splnění jeho vzájemné povinnosti	178
b) Zastavení výkonu (exekuce) na návrh oprávněného	163	163. Písemné potvrzení exekutora o splnění povinnosti	178
Úvodem	163	g) Zastavení výkonu (exekuce) pro nepřipustnost	180
147. K vázanosti soudu návrhem oprávněného na zastavení exekuce	164	164. Vydání exekučního titulu spácháním trestného činu	180
148. Vztah k ostatním důvodům pro zastavení výkonu (exekuce) rozhodnutí	164	165. Následky nedostatku součinnosti oprávněného při exekuci	181
c) Zastavení výkonu (exekuce) pro postižení věcí vyloučených z výkonu (exekuce)	166	166. K zastavení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí	182
149. Restriktivní výklad § 322 o. s. ř.	166	167. Výkon rozhodnutí nařízený postižením jiného účtu u peněžního ústavu než účtu povinného	184
150. Postižení věcí tvořících „obvyklé vybavení domácnosti“	167	168. Postoupení pohledávky oprávněným	184
151. Postižení věcí, které povinný nezbytně potřebuje k podnikání	168	169. Výkon rozhodnutí vyklizením bytu a osoby, jež neodvozuji důvod bydlení od povinného	185
152. Odhad výtěžku a věci z výkonu vyloučené (§ 322 o. s. ř.)	169	h) Promlčení práva ve vykonávacím řízení	186
d) Zastavení pro bezúčelnost	171	Úvodem	186
153. Zastavení při neúčinném výkonu (exekuci) srážkami ze mzdy	171	170. Zkoumání promlčení soudem (exekutorem) při nařízení exekuce	186
154. Zastavení exekuce pro bezúčelnost, aniž si soud vyžádá stanovisko exekutora	172	171. Námitka promlčení během exekuce	186
155. Zastavení pro bezúčelnost versus zastavení pro nesložení zálohy oprávněným	172	172. Posuzování charakteru promlčecí doby v exekuci	187
e) Zastavení z důvodu postižení majetku nepřipouštějícího výkon (exekuci)	174	173. Vliv podání exekučního návrhu na běh promlčecí doby	187
156. Obecné podmínky	174	174. Námitka promlčení vznesená před nařízením výkonu (před provedením exekuce)	188
f) Zastavení pro zánik práva	175	175. Vliv výzev podle § 259 a § 260 odst. 2 o. s. ř. na promlčecí lhůtu	189
157. Zánik práva před vynesením exekučního titulu	175	176. Nemravná námitka promlčení uplatněná v exekuci	189
158. Zánik pohledávky započtením před a po vzniku exekučního titulu	175	177. Vliv souběhu soudní a exekutorské exekuce na běh promlčecí lhůty	190
159. Započtení práva na výživné	176	178. Promlčení obchodního závazku během exekuce	191

179.	Promlčení v případě podání návrhu na soudní prodej zástavy	192	c)	Výkon rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky	206
180.	Vliv promlčení práva na rozhodnutí o soudním prodeji zástavy	193	193.	Pojem „jiná peněžitá pohledávka“	206
181.	Vliv přihlášení pohledávky zajištěné zástavou do dražby na promlčecí lhůtu	194	194.	Rozsah postižení pohledávky	206
182.	Počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty při ztrátě vlastnictví ve veřejné dražbě	195	195.	Ukončení smluvního vztahu po zahájení exekuce	207
183.	K promlčení práva domáhat se exekuce vyklizením bytu	196	196.	Neexistence přikázané pohledávky	207
G.	K JEDNOTLIVÝM ZPŮSOBŮM VÝKONU ROZHODNUTÍ (EXEKUCE)	197	197.	Zástavní právo k pohledávce.	
I.	Výkon rozhodnutí o výchově a výživě nezletilých dětí	197		Poddlužnická žaloba	208
Úvodem		197	198.	Opětující se plnění – výživné	209
184.	Charakter výzvy k dobrovolnému plnění (§ 272 odst. 2 o. s. ř.)	197	199.	Daňový přeplatek	210
185.	Vymezení styku	198	200.	Organizační jednotka státu jako osoba oprávněná	211
186.	Podmínky pro uložení pokuty za nedodržování rozhodnutí upravujícího styk s dítětem	199	201.	Konkurs prohlášený na majetek povinného	214
II.	Výkon (exekuce) na peněžitá plnění	200	202.	Účinky zajištění majetku obviněného	216
Úvodem		200	d)	Výkon rozhodnutí prodejem věcí	217
a)	Srážky ze mzdy	200	203.	Výkonatelnost exekučního titulu při exekuci prodejem věcí	217
187.	Vada návrhu. Nedostatek procesní způsobilosti plátce mzdy	200	204.	Dvojí exekuce prodejem nemovitostí	217
188.	Existence plátce mzdy v době nařízení výkonu	201	205.	Postavení spoluvlastníka ve vykonávacím řízení	218
189.	Výkon rozhodnutí a povinnost k opětujícímu plnění	201	206.	Převod věci s úmyslem zmařit provedení výkonu rozhodnutí; neplatnost a odporovatelnost úkonu	218
b)	Příkaz k výplatě z účtu u peněžního ústavu	203	207.	K prejudiciálnímu posouzení právního úkonu (převodu nemovitostí) exekutorem	219
190.	Nařízení výkonu rozhodnutí pro peněžité plnění a pomoc soudu podle § 260 odst. 2 o. s. ř.	203	208.	Postižení věcí, které povinný nabyl odporovatelným právním úkonem	220
191.	Výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu	203	209.	Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí. Odporovatelnost a pasivní legitimace	221
192.	Zrušení účtu bankou po nařízení výkonu (exekuce)	204	210.	Vztah veřejné a exekuční dražby	222
			211.	K porušení zákona při nařízeném dražebním jednání	222
			212.	Pochybení směřující k vyloučení dražitele z dražby	223
			213.	K podání návrhu na zastavení exekuce a dražebnímu jednání	224
			214.	Prodej nemovitostí. Konkurs a udělení příklepu	224
			215.	Oprávněný a zástavní věřitel	226
			216.	Řízení o soudním prodeji zástavy – možnost uplatnění jiných skutečností než uvedených v § 200z odst. 1 o. s. ř.	227

217. Daň z přidané hodnoty při exekučním prodeji věcí	229	235. Zajištění náhradního bytu v jiné obci	247
218. Zajištění movité věci pojaté do soupisu	230	236. Náhradní byt a náhradní ubytování ...	248
e) K věcem nepodléhajícím výkonu rozhodnutí	231	237. Zajištění přístřeší	249
219. K dávkám pomoci v hmotné nouzi a exekuci	231	238. Zajištění bytové náhrady smlouvou ve prospěch třetího	250
220. Meze ochrany povinného při výkladu § 322 o. s. ř.	231	239. Změna poměrů po vydání titulu na vyklizení bytu po zajištění bytové náhrady	251
221. Účinky úspěšné odporovatelnosti	232	240. Bytová náhrada zajištěná povinným ...	251
222. Vliv okolností případu na aplikaci § 322 o. s. ř.	233	241. Přejedání práva nebo povinnosti z exekučního titulu znějícího na vyklizení	253
f) Výkon rozhodnutí postižením podniku	234	242. Přejedání práva z rozhodnutí o vyklizení bytu z nájemce na pronajímatele	254
223. Možnost odvolání do usnesení o zproštění správce podniku	234	243. Postavení podnájemce při vyklizení	255
g) Soudcovské zástavní právo	235	244. Vyplyvá-li ze spisu, že nemovitost je zatížena nájemním právem	256
224. Pasivní legitimace při prodeji zastavené nemovitosti	235	b) Výkon rozhodnutí odebráním věci	257
225. Průkaz vlastnictví; rozhodný okamžik	236	245. Součást a příslušenství věci	257
226. Soudcovské zástavní právo a daňová exekuce	238	246. Skončení výkonu (exekuce)	259
227. Nemovitost ve společném jmění manželů	239	247. Střídavé užívání věci ze společného jmění manželů	260
228. Obvyklá cena nemovitosti určená znalcem	240	248. Náhradní uspokojení oprávněného ...	261
III. Nepeněžitá plnění	242	c) Rozdělení společné věci	262
a) Vyklizení nemovitosti (bytu) a vydání věci	242	249. Prodej a rozdělení výtěžku	262
Úvodem	242	d) Provedení prací a výkonů	262
229. Vydání versus vyklizení nemovitosti ...	242	250. Plnění povinného	262
230. Materiálně vykonatelný titul týkající se vyklizení pozemku nebo odstranění stavby	242	251. Neurčitě vymezená povinnost „umožnit příjezd (na pozemek)“	263
231. Exekuční titul ukládající povinnost vyklidit byt jen jednomu z manželů ...	243	252. Exekuce k vymožení práva průjezdu ...	264
232. Ukončení společného nájmu bytu po vynesení exekučního titulu	244	253. Nezastupitelné plnění	265
233. Zajištění přiměřeného náhradního bytu	245	254. Výkon povinnosti zdržet se obtěžování jiného nad míru přiměřenou poměrům	266
234. Zajištění náhradního bytu a podnájem	246	255. Opakovaný výkon rozhodnutí na povinnost zdržet se obtěžování nad míru přiměřenou poměrům	266
		256. Zkoumání „míry přiměřené poměrům“ ve vykonávacím řízení	266
		257. Povinnost k plnění a prohlášení vůle	267
		258. Splnění povinnosti k omluvě	268

H. ŽALOBY VYCHÁZEJÍCÍ Z VYKONÁVACÍHO ŘÍZENÍ	271
I. Jiné spory než o žalobách podle § 267 o. s. ř.	271
a) Ochrana poddlužníka	271
259. Určovací žaloba poddlužníka, že vykonávaná pohledávka není pravá	271
260. Poddlužnická žaloba podle § 311 o. s. ř. a bezdůvodné obohacení	273
261. Věcná příslušnost soudu k projednání poddlužnické žaloby	274
262. Poddlužnická žaloba. Složení peněz do notářské úschovy; notář při výkonu rozhodnutí	275
b) Žaloba „z lepšího práva“	276
263. Podstata žaloby z lepšího práva	276
264. K podmínkám uplatnění tzv. žaloby z lepšího práva	276
265. Žaloba z lepšího práva vycházející z daňové exekuce; subjektivita finančního úřadu	277
266. Žaloba o vydání věci nabyté příklepem v dražbě ve výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí	279
II. Excindační žaloby	281
a) Obecná pravidla	281
267. Vztah „vyškrtnutí věci ze soupisu“ (§ 68 ex. řádu) a excindační žaloby	281
268. Účinky soupisu movitých věcí provedeného v rozporu se zákonem	282
269. Aktivní legitimace k podání vylučovací žaloby	283
270. Povinnost vlastníka strpět úhradu dluhu povinného	284
271. Souběh žaloby o určení vlastnictví a vylučovací žaloby	284
272. Plnění třetí osobou a její právo podat excindační žalobu	285
273. Odstoupení prodávajícího od kupní smlouvy	285
274. Excindační žaloba a zřízení soudcovského zástavního práva; vklad do katastru nemovitostí	286
275. Soudcovské zástavní právo a převod vlastnictví. Subjektivita v řízení o excindační žalobě	287
276. Odpovědnost při exekučním prodeji věci navzdory podané vylučovací žalobě	289
277. Povaha excindační žaloby a její vliv na rozhodnutí o nákladech řízení I	289
278. Povaha excindační žaloby a její vliv na rozhodnutí o nákladech řízení II	290
b) Excindační žaloba a společné jmění manželů	292
279. K uspokojení pohledávky ze zaniklého společného jmění manželů	292
280. Nevypořádané společné jmění manželů	292
281. Žaloba na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí; smlouva o zúžení společného jmění manželů	294
282. Smlouva o zúžení společného jmění manželů, je-li její obsah znám věřiteli	295
283. Neúčinnost dohody o vypořádání společného jmění manželů vůči oprávněnému	297
284. Vliv vypořádání společného jmění manželů dohodou na úspěch vylučovací žaloby rozvedeného manžela	298
285. Excindační žaloba při zúžení společném jmění manželů	299
286. Závazek povinného vzniklý přistoupením k závazku obchodní společnosti	300
CH. SPECIFIKA ŘÍZENÍ PŘED SOUDNÍM EXEKUTOREM VYPLÝVAJÍCÍ Z EXEKUČNÍHO ŘÁDU	301
Úvodem	301
I. Specifika exekučního řádu týkající se vedení řízení	301
a) Obecná pravidla	301
287. Právo vlastnit majetek v kontrastu s „exekutorskou“ exekucí	301
288. Překážka zahájeného řízení a věci rozsouzené	303

289.	Podstata zákau dispozice povinného s věcmi po nařizení exekuce	304	e)	Ediční povinnost ve vztahu k exekutorovi	320
290.	Právo účastníků na vyjádření se v rámci exekuce	304	308.	Ediční a sdělovací povinnost ve vztahu k exekutorovi I	320
291.	Poučovací povinnost exekutora	305	309.	Ediční a sdělovací povinnost ve vztahu k exekutorovi II	321
292.	K povinnosti exekutora doručit stejnopis opravného prostředku	305	310.	Součinnost s exekutorem. Absence lhůty k plnění v exekutorském zápisu	323
293.	Exekuce ukládáním pokut	307	311.	K přípustnosti odvolání proti rozhodnutí, jímž exekutor uložil ediční povinnost	324
294.	Vymáhání povinnosti poskytovat informace o dítěti	307			
b)	Exekuční příkaz	309	II.	Postavení soudního exekutora během exekuce	325
295.	Účinky vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu společníka ve společnosti	309	312.	Exekutor jako osoba jak veřejného, tak soukromého práva	325
296.	Převod obchodního podílu jediného společníka po vydání exekučního příkazu	309	313.	Podnět exekutora k zastavení exekuce	325
297.	K převedení nemovitosti po doručení exekučního příkazu	310	314.	K oprávnění exekutora navrhnout zastavení exekuce	326
298.	Zánik účasti společníka ve společnosti pro vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu	311	315.	K přezkumu rozhodnutí exekutora podle s. ř. s.	328
299.	Více exekučních příkazů; nepřiměřený rozsah exekuce	311	316.	Úkony exekutora provedené prostřednictvím třetí osoby	328
300.	Zastavení exekuce v případě vícero exekučních příkazů	313	317.	K pověření zaměstnance exekutora zajištěním sepsaných movitých věcí	329
c)	Důvody pro zastavení exekuce	315	318.	Odpovědnost exekutora	330
301.	Nesložení zálohy na náklady exekuce	315	319.	Vyloučení exekutora	330
302.	Zastavení exekuce při splnění podmínek pro osvobození od poplatku	315	320.	Vyloučení soudního exekutora před nařizením exekuce a jeho následky	331
303.	Určení výše zálohy na náklady exekuce	316	a)	Exekutor jako příjemce plnění během exekuce	332
304.	Neposkytnutí součinnosti ke splnění dluhu oprávněným po zahájení exekuce	316	Úvodem		332
305.	Zastavení exekuce po vymožení plnění	317	321.	Plnění exekutorovi před zahájením exekuce	332
306.	Zastavení exekuce po dražebním příklepu	318	322.	Zánik pohledávky splněním exekutorovi	333
d)	Prohlášení o majetku	319	323.	Plnění povinného na účet exekutora	333
307.	Uložení pořádkové pokuty exekutorem. Prohlášení o majetku uskutečněné po zahájení insolvenčního řízení	319	324.	Plnění exekutorovi před prohlášením konkursu	334
			325.	Předání peněz mezi exekutorem a oprávněným. Úroky z prodlení	334
			326.	Promlčení práva na vrácení exekutorem nespotřebované zálohy (dražební jistoty)	335
			327.	Započtení pohledávky soudního exekutora za oprávněným	337

I. VLV INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ NA EXEKUCI	339	a) Základní zásady	354
328. Přechod práva z exekučního titulu na správce konkursní podstaty	339	343. Obecné vymezení principu proporcionality při výkonu státní moci	354
329. Nařízení výkonu rozhodnutí; konkurs prohlášený na majetek povinného	339	344. K odměně advokáta v exekuci	355
330. Nařízení (nyní zahájení) výkonu na základě seznamu přihlášek. Pohledávky za podstatou	341	345. Využití občanského soudního řádu při rozhodování o nákladech exekuce	358
331. Pohledávka za podstatou a osoba povinného	341	346. Základní východiska pro rozhodnutí o odměně exekutora	359
332. Ke srážkám ze mzdy, je-li zahájeno insolvenční řízení	342	347. Ústavně konformní výklad § 89 ex. řádu	360
J. NÁKLADY EXEKUCE A NÁKLADY ÚČASTNÍKŮ EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	345	348. Právo soudu na „dotvoření“ předpisů o odměně exekutora	361
Úvodem	345	349. Vliv podnikatelského statutu exekutora na rozhodování o nákladech exekuce	363
I. Podstata, forma a obsah rozhodnutí o nákladech exekuce	345	350. Náklady exekuce při jejím zastavení	364
Úvodem	345	351. Náklady exekuce při jejím částečném zastavení	365
333. Povaha nákladů exekuce	346	352. Zákaz právé retroaktivity při rozhodování o nákladech exekuce	367
334. Odůvodnění soudního rozhodnutí o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce	346	353. Pořadí pro uspokojení nákladů exekutora	367
335. Výrokové náležitosti a charakter příkazu k úhradě nákladů exekuce	347	354. Odpočet daně účtované osobě povinné v souvislosti s náklady exekuce	368
336. Svěbytnost příkazu k úhradě nákladů exekuce	347	b) Náklady exekuce ve specifických situacích	369
337. Výpočet odměny exekutora z realizované dražby	348	355. Odměna a náklady exekutora při zamítnutí návrhu na nařízení exekuce	369
338. Charakter lhůty k podání námitek do příkazu k úhradě nákladů exekuce	350	356. Odměna exekutora při plnění vymoženém dvakrát	371
339. Přezkum příkazu k úhradě nákladů exekuce soudem ve fázi rozvrhu rozdělované podstaty	351	357. Odměna exekutora při plnění povinného mimo rámec exekuce	372
340. Neodůvodněné námitky vůči příkazu k úhradě nákladů exekuce	351	358. Odměna exekutora vymůže-li částku, která přesahuje vymáhanou jistinu	374
341. Nesprávně odmítnuté námitky proti příkazu k úhradě nákladů exekuce	352	359. Náklady oprávněného při vícero souběžných exekucích vůči témuž povinnému	375
342. Zásada minimalizace zásahů ze strany Ústavního soudu	353	360. Náhrada nákladů za součinnost s exekutorem	376
II. Obecná pravidla pro rozhodování o nákladech exekuce a nákladech oprávněného	354	361. Povaha lhůty ke složení zálohy na náklady exekuce	376
		362. Lhůta pro složení zálohy na náklady exekuce	377

III. Pochybení exekutora (soudu) a jejich vliv na rozhodování o nákladech exekuce	379	370. Závislost odměny a nákladů exekutora na zavinění účastníka	387
Úvodem	379	371. K vymezení procesního zavinění oprávněného na zastavení exekuce	388
363. Hmotněprávní odpovědnost exekutora	379	372. Povinnost k opatrnosti a uvážlivosti na straně oprávněného	388
364. Zavinění exekutora na navýšení nákladů řízení	380	373. Odměna exekutora při úmrtí povinného	389
365. Ignorance vady návrhu ze strany exekutora	380	374. Náklady exekuce při zrušení exekučního titulu	389
366. Neúplná výzva exekutora k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti	381	375. Účel zálohy na náklady exekuce	390
367. Vliv nesprávně zvoleného způsobu provedení exekuce na rozhodnutí o nákladech exekuce	382	376. Princip proporcionality odměny exekutora ve vztahu k „dobrovolnému“ plnění povinného	391
368. Náklady exekuce při nesprávně vyznačené doložce právní moci a vykonatelnosti I	383	V. Náklady exekuce na opětuující se plnění	393
369. Náklady exekuce při nesprávně vyznačené doložce právní moci a vykonatelnosti II	385	377. Náklady oprávněného a odměna exekutora při exekuci na běžné výživné I	393
IV. Ostatní procesní skutečnosti ovlivňující rozhodnutí o nákladech exekuce	387	378. Náklady oprávněného a odměna exekutora při exekuci na běžné výživné II	395
Úvodem	387	Přehled uveřejněných judikátů podle právních předpisů	399
		Věcný rejstřík	440

PŘEHLED JUDIKATURY ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce

2., aktualizované a rozšířené vydání

Sestavili
Vladimír Kůrka
Karel Svoboda

Úvod

Aktualizovaný Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce jsem s využitím **judikatury do roku 2006**, kterou velmi kvalitně zpracoval **JUDr. Vladimír Kůrka**, uspořádal k 1. 1. 2013, a to již s přihlédnutím k podstatným změnám, k nimž došlo po novele občanského soudního řádu a exekučního řádu č. 396/2012 Sb.

Prezentované judikáty jsem vybíral tak, aby byly využitelné i za nového právního stavu. Některé z nich doplňuji stručným komentářem, je-li toho třeba s ohledem na současný právní stav. Poznámkou opatřuji i ty judikáty, které se mi jeví jako podstatné či problematické. Je-li to s ohledem na novou úpravu vhodné, uvozují stručným komentářem i jednotlivé kapitoly Přehledu.

Výše uvedený nestandardní postup volím právě s ohledem na podstatné změny, k nimž od počátku roku 2013 ve vykonávacím řízení dochází. Prezentovanou judikaturu je třeba uvést do nového kontextu.

Karel Svoboda

Seznam použitých zkratk

Prameny:

ASPI JUD	označení judikátu v systému ASPI
PrRo	Právní rozhledy
R	Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu
Sb. NS	Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu
Sb. NSS	Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího správního soudu
Sb. ÚS	Ústavní soud ČR: Sbírka nálezů a usnesení, C. H. Beck Praha
SoJ	Soudní judikatura

Právní předpisy:

ex. řád	zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Listina	usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
not. řád	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
n. o. z.	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
s. ř. s.	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
tr. ř.	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
tr. zák.	zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
tr. zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Ústava	zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
zák. o rodině	zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
ZKV	zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
zák. č. 191/1950 Sb.	zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový
zák. č. 121/1962 Sb.	zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži
zák. č. 97/1963 Sb.	zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním
zák. č. 41/1964 Sb.	zákon č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty
zák. č. 71/1967 Sb.	zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)
zák. č. 50/1976 Sb.	zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
zák. č. 100/1988 Sb.	zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení
zák. č. 200/1990 Sb.	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

zák. č. 92/1991 Sb.	zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby
zák. č. 283/1991 Sb.	zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
zák. č. 482/1991 Sb.	zákon č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti
zák. č. 550/1991 Sb.	zákon č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění
zák. č. 582/1991 Sb.	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
zák. č. 21/1992 Sb.	zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
zák. č. 116/1992 Sb.	zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor
zák. č. 186/1992 Sb.	zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky
zák. č. 265/1992 Sb.	zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem
zák. č. 337/1992 Sb.	zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
zák. č. 344/1992 Sb.	zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon)
zák. č. 592/1992 Sb.	zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění
zák. č. 13/1993 Sb.	zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon
zák. č. 182/1993 Sb.	zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
zák. č. 216/1994 Sb.	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
zák. č. 117/1995 Sb.	zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
zák. č. 13/1997 Sb.	zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
zák. č. 48/1997 Sb.	zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
zák. č. 151/1997 Sb.	zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)
zák. č. 82/1998 Sb.	zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
zák. č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
zák. č. 219/2000 Sb.	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
zák. č. 119/2001 Sb.	zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
zák. č. 320/2002 Sb.	zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů
zák. č. 235/2004 Sb.	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
zák. č. 500/2004 Sb.	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
zák. č. 111/2006 Sb.	zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

zák. č. 183/2006 Sb.	zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
zák. č. 125/2008 Sb.	zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
zák. č. 300/2008 Sb.	zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
zák. č. 280/2009 Sb.	zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
zák. č. 91/2012 Sb.	zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
zák. č. 396/2012 Sb.	zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
vyhl. č. 26/2007 Sb.	vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)
Směrnice Rady 93/13/EHS	Směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

A. ÚČEL A CHARAKTER VYKONÁVACÍHO ŘÍZENÍ

1. Ke vztahu nalézacího a vykonávacího řízení

§ 251 a násl. o. s. ř.
§ 37, 44 ex. řádu
§ 3 odst. 1 obč. zák.
§ 2 odst. 3 n. o. z.

I. Exekuční soud (exekutor) není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost podkladového rozhodnutí, jeho obsahem je vázán a je povinen z něj při nařízení exekuce vycházet.

II. Případné vady nalézacího řízení (byť by skutečně existovaly) se do řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) nepřenesují a nepředstavují okolnosti, jež by byly rozhodné pro nařízení exekuce.

III. Okolnost, že účastník řízení napadl vykonávané rozhodnutí mimořádným opravným prostředkem, není při rozhodování o nařízení exekuce významná.

IV. Podání návrhu na vedení exekuce tedy nemůže být posuzováno v kontextu dobrých mravů dle § 3 odst. 1 obč. zák.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne
16. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 1710/2007
ASPI JUD141789CZ

Z odůvodnění:

Námítky povinného stran platnosti kupní smlouvy, odstoupení od ní či důvodnosti žaloby na vyklizení směřují proti věcné správnosti exekučního titulu. Je však výrazem ustálené soudní praxe, že exe-

kuční soud (exekutor) není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost podkladového rozhodnutí, jeho obsahem je vázán a je povinen z něj při nařízení exekuce vycházet.

O rozporu s dobrými mravy lze hovořit pouze v případě výkonu práv a povinností (formou právních úkonů nebo faktického chování) účastníků občanskoprávních vztahů. Podání návrhu na nařízení exekuce není výkonem práva ve smyslu § 3 odst. 1 obč. zák., nýbrž využitím možnosti poskytnuté oprávněnému procesním předpisem (§ 251 o. s. ř., § 37 ex. řádu) pro případ, že povinnost uložená exekučním titulem vydaným v nalézacím řízení nebyla splněna dobrovolně.

Poznámka: Pravidlo, podle něhož exekuční soud (exekutor) nemá právo přezkoumávat vykonatelný exekuční titul, se neuplatní v případě notářských (do 31. 12. 2012 i exekutorských) zápisů se svolením k vykonatelnosti – viz kapitola věnovaná těmto specifickým exekučním titulům. Modifikací této zásady jsou i § 31 písm. g) a § 35 odst. 1 až 3 zákona o rozhodčím řízení, která za určitých okolností umožňují podat návrh na zastavení exekuce vedené na základě rozhodčího nálezu ve věci spotřebitelské smlouvy, a to z důvodů, které mají původ v nesprávném právním posouzení věci ze strany rozhodce. Je-li takový návrh podán, exekuční soud vykonávací řízení přeruší a uloží povinnému, aby do 30 dnů podal u příslušného soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu.

2. Meze zásady ústnosti a přímosti v exekučním řízení

čl. 96 odst. 2 Ústavy

čl. 38 odst. 2 Listiny

§ 253 odst. 1 o. s. ř.

§ 52 odst. 1 ex. řádu

Vzhledem k tomu, že exekuční řízení je zvláštním řízením, nelze spatřovat v tom, že účastník nebyl vyslechnut (osobně slyšen) ani nebyly při jednání provedeny další jím navrhované důkazy, porušení práv stanovených v čl. 96 odst. 2 Ústavy a v čl. 38 odst. 2 Listiny.

Usnesení Ústavního soudu ze dne
27. 3. 1996, sp. zn. III. ÚS 280/95
Sb. ÚS 3/1996

Z odůvodnění:

Řízení exekuční je samostatným řízením, jehož prostřednictvím se zajišťuje výkon rozhodnutí, jestliže povinný nesplnil dobrovolně to, co mu bylo uloženo vykonatelným rozhodnutím. Pro toto exekuční řízení platí ustanovení části šesté § 251 a násl. o. s. ř. Exekuční řízení není řízením nalézacím ve věci samé, jeho účelem je pouze zajistit splnění povinnosti, o níž bylo v nalézacím řízení rozhodnuto rozsudkem, který je v právní moci a je vykonatelný. Řízení o výkonu rozhodnutí je řízením bez jednání, které může předseda senátu nařídit, jen považuje-li to za nutné nebo stanoví-li to zákon (§ 253 odst. 2 o. s. ř.). Výkon rozhodnutí nařídí předseda senátu, a to zpravidla bez slyšení povinného (§ 253 odst. 1 o. s. ř.). Zákon požaduje nařízení jednání např. v § 336n o. s. ř., ale pro vyklizení místností bez náhrady (což je v dané věci předmětem exekuce) takovou povinnost nestanoví (§ 342 o. s. ř.). Pokud jde o ustanovení, že předseda senátu nařídí jednání, jen považuje-li to za nutné, a výkon rozhodnutí nařídí zpravidla bez

slyšení povinného, jsou to zjevně ustanovení, která vytvářejí právní prostor pro úvahu soudu, což Ústavnímu soudu nepřislouží přezkoumávat. Vzhledem k tomu, že exekuční řízení je zvláštním řízením nelze spatřovat v tom, že navrhovatelka nebyla vyslechnuta ani nebyly provedeny další jí navrhované důkazy, porušení práv stanovených v čl. 96 odst. 2 Ústavy a v čl. 38 odst. 2 Listiny, když ze spisového materiálu, který si Ústavní soud vyžádal, vyplývá, že soud v exekučním řízení dal prostor pro vyjádření názorů stěžovatelky tím, že veškerá podání, učiněná druhým účastníkem řízení, jí zasílal k vyjádření.

3. Subjektivní závaznost exekučního titulu

§ 159, 251, 267a o. s. ř.

§ 36, § 52 odst. 1 ex. řádu

Pravomocné rozhodnutí, kterým byla přiznána věřiteli pohledávka za povinným, je závazné jen pro účastníky řízení, v němž bylo vydáno. Pro jiné osoby je závazné, jen stanoví-li to zákon a jen v rozsahu v zákoně uvedeném. Na ostatní osoby nedopadají subjektivní účinky právní moci a ve vztahu k těmto osobám není rozhodnutí závazné ani pro orgány veřejné moci, včetně soudu. Kdyby povinný popíral jako účastník rozvrhu pohledávku svého věřitele, přiznanou pravomocným rozhodnutím, nemůže s ohledem na subjektivní účinky právní moci zpochybňovat pravost pohledávky ani její výši v té podobě, v jaké byla rozhodnutím přiznána. Pravost či výši takové pohledávky může popřít jen z důvodů, že po vydání rozhodnutí zcela nebo zčásti zanikla.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne
9. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3094/2007
ASPI JUD159371CZ

Z odůvodnění:

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí povinného byl nařízen na základě vykonatelného směnečného platebního rozkazu, jímž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni konkrétní částku. Odvolacímu soudu nelze vytýkat nesprávné právní posouzení věci, dospěl-li k závěru, že žalovaný následně nemůže v následném řízení popírat pravost pohledávky původní žalobkyně (oprávněné), která jí byla přiznána pravomocným směnečným platebním rozkazem. A to s ohledem na subjektivní účinky právní moci tohoto rozhodnutí.

4. Následky neprávem vedené exekuce (výkonu)

§ 268 odst. 1 písm. b), g) o. s. ř.
§ 52 odst. 1, § 55 ex. řádu
§ 451 obč. zák.
§ 2991 n. o. z.

Provedení exekuce, tj. vymození pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který byl po nařízení exekuce zrušen, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li najisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě titulu, který byl po jejím nařízení zrušen, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007
ASPI JUD141484CZ

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 2 pravomocným usnesením ze dne 21. 10. 2004 nařídil podle vykonatelného rozhodnutí exekuci odstraněním stavby tak, že jej dá oprávněná

osoba provést někým jiným nebo si jej provede sama, a k uspokojení pohledávky oprávněné v částce 84 591,15 Kč (náklady na provedení předem) a nákladů této exekuce, které budou určeny, a provedením exekuce pověřil soudního exekutora. Dne 3. 11. 2005 byl exekuční titul rozhodnutím Magistrátu města Prahy mimo odvolací řízení pro nezákonnost zrušen. Dne 14. 12. 2005 soudní exekutor vydal exekuční příkaz, č. j. 033 EX 1109/04-12, k provedení exekuce prodejem nemovitostí povinné k vymození povinnosti zaplatit oprávněné pohledávku 84 591,15 Kč, náklady oprávněné a náklady exekuce.

Na návrh povinné bylo provedení exekuce odloženo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2006 do pravomocného skončení řízení o přezkoumání rozhodnutí (exekučního titulu) mimo odvolací řízení. Rozhodnutím Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 20. 9. 2006 bylo rozhodnutí, jímž byl zrušen exekuční titul, potvrzeno. Ze sdělení soudního exekutora vyplývá, že exekuční řízení je ze strany exekutora ukončeno dnem 11. 1. 2006 vymožením pohledávky a „povinné byl odblokován veškerý majetek zablokovaný exekučními příkazy“, a to blíže specifikovaná nemovitost a dále bankovní účet. Podle sdělení exekutora již byla náhrada nákladů exekuce a odměna exekutora zcela uhrazena povinnou.

5. Následky nečinnosti soudu (exekutora) během vykonávacího řízení

čl. 36 odst. 1 Listiny
§ 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb.

Opomenutí soudu ve vykonávacím řízení a jeho nečinnost představuje odpovědnostní titul státu ve formě

nesprávného úředního postupu podle § 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. Nevydáním rozhodnutí je upřeno právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, přičemž právě tato nečinnost má zpravidla za následek vznik majetkové škody.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3881/2011
ASPI JUD217415CZ

Z odůvodnění:

Za nesprávný úřední postup vedoucí k odpovědnosti státu je třeba považovat i nevydání či opožděné vydání rozhodnutí, mělo-li být správně vydáno či vydáno ve stanovené lhůtě, případně jiná nečinnost státního orgánu či jiné vady ve způsobu vedení řízení, to vše samozřejmě za předpokladu, že poškozenému vznikla škoda (majetková újma vyjádřitelná v penězích), která je v příčinné souvislosti s uvedeným postupem, tedy je-li nesprávný postup orgánu státu se vznikem škody ve vztahu příčiny a následku.

Pro vznik odpovědnosti státu za škodu bylo v dané věci rozhodné, že se soud v řízení o výkon rozhodnutí dopustil pochybení, pokud řádně nerozhodl o „odvolání“ podaném žalobcem proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí ze dne 20. 5. 2005. Protože toto podání obsahovalo vady a nebylo z něj patrné, v jakém rozsahu je rozhodnutí napadáno, měl soud prvního stupně žalobce vyzvat k jeho doplnění a následně o něm rozhodnout za současného posouzení, zdali nemá být podle obsahu hodnoceno jako návrh na zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 o. s. ř. Napadené usnesení bylo přezkoumáno z podnětu odvolání pouze v části týkající se běžného výživného. U dlužného výživného byl však nařízený výkon rozhodnutí realizován bez dalšího, aniž by bylo k ža-

lobcovu podání jakkoli přihlédnuto. V současné době již náprava vadného postupu soudu není možná, neboť vykonávací řízení je již v celém rozsahu pravomocně skončeno. Opomenutí soudu ve vykonávacím řízení a jeho nečinnost tak představuje odpovědnostní titul státu ve formě nesprávného úředního postupu podle § 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb.

Nevydáním rozhodnutí bylo žalobci upřeno právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, přičemž právě tato nečinnost měla za následek vznik majetkové škody na jeho straně. V případě, že by o jeho podání bylo řádným způsobem rozhodnuto, lze usuzovat na možnost žalobce docílit zastavení výkonu rozhodnutí z titulu § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř. Podle citovaného ustanovení vede k tomuto postupu neúčinnost rozhodnutí, které je podkladem výkonu. Taková situace může podle judikatury na stat v případě obnovení soužití rozvedených manželů, v jehož průběhu otec podstatným způsobem přispívá na domácnost a výživu dětí. V posuzované věci bylo prokázáno, že žalobce v době vedení společné domácnosti s bývalou manželkou – tedy i v období od 1. 1. 1997 do 30. 6. 2003, za které byl nařízen výkon rozhodnutí pro dlužné výživné – přispíval na úhradu potřeb nezletilého syna nesporně vyšší částkou, než jaká mu byla stanovena rozsudkem Okresního soudu v Břeclavi ze dne 31. 10. 1994. Z řečených právních závěrů a skutkových zjištění vyplývá, že došlo i k naplnění ostatních předpokladů odpovědnosti za škodu, tedy příčinné souvislosti a vzniku majetkové škody.

6. Vztah vykonávacího a insolvenčního řízení

**§ 109 odst. 1 písm. c), odst. 5,
§ 267 odst. 2 zák. č. 182/2006 Sb.**

Ustanovení § 267 odst. 2 zák. č. 182/2006 Sb. se použije jen tehdy, jestliže byl jako způsob řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení zvolen konkurs, a upravuje zvláštní případy, kdy lze po prohlášení konkursu nařídit i provést výkon rozhodnutí. Bez ohledu na toto ustanovení je však možno po zahájení insolvenčního řízení vždy výkon rozhodnutí nařídit, nelze jej však provést.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 4397/2008
ASPI JUD186334CZ

Z odůvodnění:

Okresní soud nařídil podle platebního rozkazu exekuci, jejímž provedením pověřil Mgr. Davida Koncze, soudního exekutora.

Krajský soud usnesení okresního soudu změnil a návrh na nařízení exekuce zamítl. Dospěl k závěru, že je-li zahájeno insolvenční řízení, lze exekuci nařídit jen tehdy, předchází-li tomu existence žaloby proti insolvenčnímu správci a rozhodnutí soudu o této žalobě, v němž je stanovena lhůta k uspokojení pohledávky. Protože v souzené věci nebylo uvedeným způsobem postupováno, návrhu na nařízení exekuce nevyhověl.

Nejvyšší soud shledal dovolání oprávněného důvodným. – Z výpisu z obchodního rejstříku odvolací soud zjistil, že proti povinnému bylo zahájeno insolvenční řízení na základě vyhlášky Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2008, a téhož dne na-

staly i právní účinky zahájení insolvenčního řízení v smyslu zákona č. 182/2006 Sb. V době rozhodování odvolacího soudu dosud nebylo o úpadku rozhodnuto, teprve posléze bylo insolvenční řízení usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2008 (s účinky k 5. 11. 2008) zastaveno z důvodu překážky věci zahájené, neboť soud zjistil, že již dne 21. 12. 2007 bylo zahájeno a probíhá u Krajského soudu v Ústí nad Labem řízení o návrhu na prohlášení konkursu na majetek povinného, jež je vedeno pod sp. zn. 46 K 47/2007.

Insolvenční zákon v § 109 odst. 1 písm. c) se zahájením insolvenčního řízení spojuje tento účinek: výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést. Podle § 109 odst. 5 insolvenčního zákona platí, že nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení, a jde-li o reorganizaci, do schválení reorganizačního plánu. – Z citovaného ustanovení § 109 insolvenčního zákona tedy vyplývá, že i po zahájení insolvenčního řízení lze výkon rozhodnutí či exekuci nařídit, nelze jej však provést.

Použití § 267 odst. 2 insolvenčního zákona, který podle odvolacího soudu brání nařízení exekuce, není na místě. Toto ustanovení se předně vztahuje k fázi insolvenčního řízení, kdy jako způsob úpadku byl zvolen konkurs (§ 4 insolvenčního zákona). Ale ani prohlášení konkursu na majetek povinného nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce nebrání, opět jej však nelze provést (§ 267 odst. 1 insolvenčního zákona). Ustanovení § 267 odst. 2 insolvenčního zákona upravuje zvláštní případy, kdy i po prohlášení konkursu lze výkon rozhodnutí či exekuci nařídit i provést.

B. PŘEDPOKLADY PRO VEDENÍ EXEKUCE (PRO NAŘÍZENÍ SOUDNÍHO VÝKONU)

I. Obecné zásady

7. Materiální a formální vykonatelnost

§ 251, 261, § 263 odst. 1, 2,
§ 264 odst. 1 o. s. ř.

Při posuzování návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekučního návrhu) pro vymození peněžitého plnění soud (exekutor) zkoumá, zda rozhodnutí (jiný způsobilý titul), jehož výkon je navrhován, bylo vydáno orgánem (subjektem), který k tomu měl pravomoc, zda je vykonatelné po stránce formální a materiální, zda oprávněný a povinný jsou věcně legitimováni, zda je výkon rozhodnutí navrhován v takovém rozsahu, který stačí k uspokojení oprávněného, zda k vydobytí pohledávky nepostačuje výkon rozhodnutí nařízený nebo navržený jiným způsobem, zda vymáhané právo není prekludováno a zda navržený způsob výkonu rozhodnutí není zřejmě nevhodný.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne
28. 6. 2010, sp. zn. 20 Cdo 3416/2009
ASPI JUD181110CZ

Poznámka: Prezentovaná judikatura vychází ze skutečnosti, že cílem vykonávání řízení je výhradně realizace existujícího a vykonatelného exekučního titulu, nikoli přezkum exekučního titulu a zjišťování případných procesních pochybení, k nimž před jeho vynesením došlo. Při výkonu rozhodnutí soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí nebo jiného titulu; obsahem rozhodnutí (jiného titulu), jehož

výkon se navrhuje, je soud vázán a je povinen z něj vycházet.

V případě tzv. exekutorské exekuce není exekutor případným návrhem oprávněného, jakým způsobem a v jakém rozsahu má být majetek povinného postižen, vázán.

8. K principu rovnosti zbraní, rozhoduje-li o exekučním návrhu na nařízení výkonu (o exekučním návrhu) odvolací soud

čl. 36 odst. 1 Listiny
§ 219a, § 220 odst. 1, § 261, 261a o. s. ř.
§ 39 odst. 3 ex. řádu

Pokud odvolací soud změnil zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně (nyní exekutora) a sám nařídil exekuci, zbavil tím povinnou možnosti před soudem skutkově a právně argumentovat, neboť až do vydání pravomocného rozhodnutí ve věci jí nebyla dána procesní příležitost vyjádřit se k otázce splnění zákonem stanovených podmínek pro nařízení exekuce, a to na rozdíl od oprávněného, který tak učinil prostřednictvím odvolání, jímž bylo zvráceno pro stěžovatelku příznivé rozhodnutí, a který takto v řízení získal oproti stěžovateli, která již žádné opravné prostředky k dispozici nemá, podstatnou výhodu.

Nález Ústavního soudu ze dne
16. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 1648/10
Sb. ÚS 226/2010

Z odůvodnění:

Každé procesní straně má být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost, včetně důkazů, za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana. Ústavní soud připoustí, že zásada rovnosti účastníků řízení se neuplatní absolutně, tzn., že všichni účastníci řízení nemusí v každém okamžiku řízení současně disponovat určitým procesním prostředkem. Ústavní soud si je v této souvislosti vědom specifík exekučního řízení, zejména pokud jde o jeho počáteční fázi, ve které soud rozhoduje o návrhu na nařízení exekuce zásadně bez jednání a bez slyšení povinného, opíraje se toliko o zákonem vymezená hlediska. Povinný se o zahájení exekučního řízení zpravidla dozví až v okamžiku, kdy je mu (spolu s návrhem na nařízení exekuce) doručeno usnesení o nařízení exekuce. Na značené odlišné postavení účastníků řízení je odůvodněno účelem exekučního řízení, jímž je uspokojit věřitele v jeho nároku soudem či jiným orgánem přiznaným, k předpokladům jeho efektivního uplatnění patří proto jistý „prvek překvapení“ ve vztahu k dlužníkovi. Uvedené ovšem neznamená, že povinný zůstává v exekučním řízení zcela bez ochrany. Proti usnesení o nařízení exekuce je ze zákona přípustné odvolání (§ 44 odst. 10 ex. řádu ve znění do 31. 10. 2009), ve kterém lze mimo jiné vyvrátit existenci základní podmínky exekučního řízení – exekučního titulu. V průběhu odvolacího řízení sice povinný musí strpět určitá omezení, která brání zmaření výkonu v budoucnu, na druhou stranu nelze výkon rozhodnutí dokonat, neboť usnesení o nařízení exekuce není dosud pravomocné.

V posuzované věci krajský soud poté, co posoudil otázku vykonatelnosti předloženého exekučního titulu odlišně od soudu prvního stupně, změnil původně zamítavé

rozhodnutí okresního soudu a nařídil exekuci na majetek stěžovatelky. Napadené rozhodnutí krajský soud opřel o ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř., neshledávaje v souladu s jeho zněním podmínky pro potvrzení či zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně. Z hlediska celkového posouzení sporu je dále významné, že předchozí zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně, jakož i odvolání vedlejšího účastníka do tohoto rozhodnutí, obecné soudy stěžovatelce na vědomí nezaslaly, ale bylo jí doručeno právě až usnesení krajského soudu nařizující exekuci na její majetek, které dnem doručení nabylo právní moci. Popsaným postupem krajský soud zatížil předmětné řízení o návrhu na nařízení exekuce procesní vadou, kterou lze hodnotit jako porušení základních práv stěžovatelky.

Krajským soudem provedený výklad ustanovení § 220, resp. § 219a o. s. ř. je z ústavněprávního hlediska nepřijatelný z důvodu nepřipustného odnětí práva na přístup stěžovatelky k soudu, neboť jí fakticky znemožnil podat do usnesení o nařízení exekuce odvolání, které jí ze zákona přísluší. Evropský soud pro lidská práva opakovaně potvrzuje, že čl. 6 Úmluvy nenutí smluvní státy k vytváření odvolacích nebo kasačních soudů, avšak pokud tyto jurisdikce existují, garance čl. 6 Úmluvy musejí být respektovány zejména tam, kde zajišťují účastníkům řízení účinné právo na přístup k soudům za účelem projednání jejich práv (za všechna srov. rozhodnutí ve věci *Brualla Gómez de la Torre proti Španělsku*, 26737/95, § 33 *in fine*, dostupný v elektronické podobě na <http://www.echr.coe.int/>). Jako ústavně souladný se za těchto okolností tedy jeví Ústavnímu soudu pouze takový postup, kdy odvolací soud napadené rozhodnutí zruší a vrátí věc k novému projednání.

9. Procesní význam dne, kdy návrh na nařízení exekuce dojde soudu nebo exekutorovi

**§ 251 o. s. ř.
§ 35 odst. 1 ex. řádu**

**Rozhodnutí, jehož nuceného usku-
tečnění se oprávněný domáhá, musí být
vykonatelné již v době, kdy je exekuční
řízení zahájeno.**

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne
23. 8. 2011, sp. zn. 20 Cdo 1152/2010
ASPI JUD203148CZ

Z odůvodnění:

Splnění předpokladu (formální) vyko-
natelnosti soud posuzuje ke dni, kdy návrh
na nařízení exekuce došel exekutorovi
nebo příslušnému exekučnímu soudu. Je
tomu tak proto, že den, kdy návrh na naří-
zení exekuce došel exekutorovi nebo
soudu, je významný v případech, kdy exe-
kuci titulu ukládajícího peněžitě plnění
exekutor (po právní moci usnesení o naří-
zení exekuce) provede vydáním exekuč-
ního příkazu způsobem stanoveným v § 59
odst. 1 písm. c) a d) zák. č. 120/2001 Sb.
(prodejem movitých věcí, nemovitostí,
podniku). V těchto případech – na rozdíl od
srážek ze mzdy a přikázání pohledávky, při
nichž je pořadí určováno dnem, kdy plátcí
mzdy, peněžnímu ústavu nebo dlužníku po-
vinného byl doručen exekuční příkaz, který
má podle § 47 odst. 2 zák. č. 120/2001 Sb.
účinky nařízení výkonu rozhodnutí – je pro
pořadí, v němž se oprávnění uspokojují,
významný den, kdy bylo zahájeno exe-
kuční řízení. Nabytí vykonatelnosti exe-
kučního titulu až v průběhu exekučního ří-
zení, tedy do rozhodnutí soudu prvního
stupně o návrhu na nařízení exekuce, ne-
stačí, neboť v takových případech by
oprávněný mohl získat neoprávněné vý-
hody při uspokojování své pohledávky na

úkor těch věřitelů (oprávněných), kteří
návrh podali až poté, co se titul stal vyko-
natelným.

Poznámka: Do jisté míry odlišně viz
R 50/1967 – Krajského soudu v Praze ze
dne 30. 3. 1966, sp. zn. 9 Co 148/66,
v němž se uvádí, že pro nařízení výkonu
rozhodnutí stačí, že rozsudek, který je pod-
kladem návrhu na výkon rozhodnutí, je vy-
konatelný v době, kdy soud o nařízení vý-
konu rozhoduje.

10. Okolnost, že bylo plněno

**§ 251, 261, 268 o. s. ř.
§ 55 ex. řádu**

**Při rozhodování o nařízení výkonu
rozhodnutí (o exekučním návrhu) soud
(exekutor) nezkoumá, zda a v ja-
ké míře plnil povinný oprávněnému.
Okolnosti tohoto rázu mohou být hod-
noceny jen v případě řízení o zastavení
výkonu rozhodnutí (exekuce) ve smyslu
ust. § 268 o. s. ř.**

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne
20. 8. 1965, sp. zn. 5 Cz 57/65
R 69/1965

Z odůvodnění:

Ustanovení § 251 o. s. ř. dává oprávně-
nému možnost k podání návrhu na soudní
výkon rozhodnutí tehdy, jestliže povinný
nesplní dobrovolně, co ukládá vykonatelné
rozhodnutí. O nařízení soudního výkonu
rozhodnutí k návrhu oprávněného rozho-
duje soud podle ustanovení § 261 a násl.
o. s. ř. Při tomto rozhodování zejména soud
porovnává, zda návrh na nařízení výkonu
rozhodnutí je podložen vykonatelným titu-
lem pro výkon rozhodnutí, a posuzuje na-
vrhovaný rozsah a vhodnost způsobu vý-
konu rozhodnutí; nezkoumá ovšem, zda

a v jaké míře povinný platil oprávněnému, neboť okolnosti tohoto rázu mohou být hodnoceny jen v řízení o případném zastavení výkonu rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 268 o. s. ř.

11. Počáteční překážka pro vedení exekuce (výkonu)

**§ 261 a násl., § 268 odst. 1 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 55 ex. řádu**

Jestliže soud (exekutor) shledá, že výkon rozhodnutí (exekuce) nemá proběhnout, návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuční návrh) zamítne. Jestliže již byla exekuce zahájena, musí dojít k zastavení řízení. Soud zastaví exekuci i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy, jestliže se podkladové rozhodnutí nestalo vykonatelným.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2706/2007
Sb. NS 107/2009

Z odůvodnění:

Krajský soud potvrdil usnesení, kterým okresní soud řízení o návrhu na zastavení exekuce zastavil. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že návrh, jímž se povinný domáhal zastavení exekuce proto, že se exekuční titul nestal vykonatelným, nelze projednat pro absenci procesní podmínky (§ 104 odst. 1 věta první § 254 odst. 1 o. s. ř.). V době, kdy soud prvního stupně o návrhu rozhodoval, byly pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce vymoženy. Pověření soudního exekutora k provedení exekuce tak zaniklo [§ 51 písm. c) ex. řádu]. Byla-li exekuce provedena (splnění povinnosti vymoženo),

zanikají podle odvolacího soudu právní účinky všech exekučních příkazů, které exekutor vydal, a zastavení exekuce nepřipadá v úvahu.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. – V návrhu na zastavení exekuce povinný tvrdil, že vykonávaný exekuční titul mu nebyl doručen. Vykonatelnost lze ztotožnit s vlastností exekučního titulu, která ho činí způsobilým k nucenému uskutečnění cestou výkonu rozhodnutí (exekuce). Byl-li výkon rozhodnutí (exekuce) pravomocně nařízen přesto, že exekuční titul uvedený požadavek nesplňuje, může povinný navrhnout zastavení výkonu (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. [zastavit výkon (exekuci) může ostatně soud i bez návrhu, viz § 269 odst. 1 o. s. ř.]. Tento důvod pro zastavení exekuce proto musí upřednostněn.

12. Zjevná neúčinnost exekučního titulu

**§ 251, 261, 268 o. s. ř.
§ 55 ex. řádu**

Je-li neúčinnost exekučního titulu – např. platebního rozkazu – zjevná (pohledávka z tohoto titulu zanikla) již před provedením exekuce, je namístě k této skutečnosti přihlédnout a není důvod přesouvat její posouzení až do stádia řízení o zastavení exekuce. Nařízení (nyní provedení) exekuce, která by musela být ihned poté zastavena, odporuje rozumnému a praktickému exekučnímu režimu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. 20 Cdo 1702/2009
ASPI JUD194292CZ

Z odůvodnění:

Krajský soud napadeným rozhodnutím k odvolání povinného změnil usnesení, jímž okresní soud nařídil exekuci podle platebního rozkazu pro pohledávku oprávněného 5 000 000 Kč, tak, že návrh oprávněného na nařízení exekuce na majetek povinného zamítl. Odvolací soud dospěl k závěru, že exekuční titul (platební rozkaz) nabyl účinky pravomocného rozhodnutí nikoliv ke dni, kdy byl proti němu podaný odpor usnesením odmítnut pro opožděnost, ale ke dni uplynutí patnáctidenní lhůty pro podání odporu. Na pozdě podaný odpor je třeba pohlížet tak, jako by vůbec nebyl podán. Právní moc platebního rozkazu v projednávané věci tedy nastala 21. 4. 1998, tedy ještě dříve než povinný podal návrh na vyrovnání. Protože pohledávka oprávněného vyplývající z exekučního titulu nebyla ve vyrovnacím řízení uplatněna, zanikla ve smyslu § 63 odst. 1 věty druhé zák. č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění od 25. 10. 2000 (dále jen „ZKV“). Platební rozkaz je proto zjevně neúčinný a není způsobilý, aby podle něj byla vedena exekuce.

Dovolací soud se s touto argumentací ztotožnil s odkazem na právní větu uvedenu v návěští.

Poznámka: Právě uvedená argumentace se na první pohled vymyká obvyklému náhledu Nejvyššího soudu, podle něhož při zahájení vykonávacího řízení soud (exekutor) nezkontroluje, zda nárok uvedený v exekučním titulu již zanikl a naopak vychází z tvrzení oprávněného, že tento nárok dosud trvá. Tímto způsobem však Nejvyšší soud argumentuje jen za situace, kdy zánik nároku lze posoudit jen cestou zjišťování konkrétních okolností případu (např. skutečnosti, že povinný již svůj dluh splnil). Avšak za situace, kdy zánik plnění garantovaného exekučním titulem vyplývá přímo

ze zákona a soud (exekutor), aniž by dokazoval, předem ví, že existuje důvod pro zastavení exekuce podle § 268 ods. 1 písm. h) o. s. ř. pro zastavení exekuce, je přiměřeným řešením, aby exekuce (výkon) vůbec nezačala.

Obdobným způsobem judikoval Nejvyšší soud za situace, kdy je exekučnímu soudu z úřední činnosti známo, že exekuční titul v mezidobí zanikl, případně pozbyl vykonatelnosti. I v těchto případech je třeba návrh na nařízení výkonu (exekuce) rovnou zamítnout (viz usnesení ze dne 16. 3. 2011, sp. zn. 20 Cdo 955/2009).

13. Od počátku zjevná bezúspěšnost výkonu (exekuce)

§ 251, § 264 odst. 2,

§ 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř.

§ 39, § 52 odst. 1, § 55 ex. řádu

Důvodem k zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, případně exekuce, může být i samotná nezpůsobilost výtěžku pokrýt náklady výkonu či exekuce, a to za splnění podmínky, že nezpůsobilost výtěžku pokrýt náklady exekuce musí vyplývat již z návrhu na její nařízení.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 20 Cdo 1651/2008

ASPI JUD163995CZ

Z odůvodnění:

Podle § 264 odst. 2 o. s. ř. (jehož přiměřené použití předepisuje ustanovení § 52 ex. řádu) soud zamítne návrh na výkon rozhodnutí, jestliže je již z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačil ani ke krytí nákladů výkonu rozhodnutí.

Z uvedeného ustanovení plyne, že důvodem ke zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, případně exekuce, může být i samotná nezpůsobilost výtěžku pokrýt náklady výkonu či exekuce, že by tedy posouzení věci z tohoto hlediska nemuselo být odsouváno teprve do další fáze exekučního řízení, totiž zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř. Dovolatel však pomíjí, že občanský soudní řád v citovaném ustanovení pro případ zamítnutí návrhu předepisuje podmínku, a to, že nezpůsobilost výtěžku pokrýt náklady exekuce musí vyplývat již z návrhu na její nařízení.

Poznámka: Zamítnutí návrhu na zahájení exekuce pro zjevnou bezúčelnost patrnou již ze samotného návrhu je opět výjimkou ze zásady, že soud (exekutor) v okamžiku zahájení řízení nezkontroluje důvody, pro které je namísto exekuce zastavit (§ 268 o. s. ř.). Tato výjimka je však v daném případě výslovně dána zákonem. Stejně jako výjimky, jež jsme zmínili v předchozí judikatuře, vychází z předpokladu, že soud (exekutor) si je vědom důvodu, pro který by bylo třeba exekuci vzápětí zastavit (a proto není účelné ji nařizovat), aniž by musel provádět jakákoli zjišťování.

14. Neexistence vykonatelného rozhodnutí (výroku)

§ 251 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 43a odst. 6,
§ 55 ex. řádu

V rámci řízení o výkon soudního rozhodnutí nemůže oprávněný dosáhnout toho, aby byl nařízen výkon rozhodnutí i na úroky odpovídající nař. vl. č. 142/1994 Sb. bez toho, že by mu byly přiznány soudním rozhodnutím. Ustanovení § 3 tohoto nařízení neznamená, že by automaticky mohl oprávněný vést výkon i pro tyto úroky.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 11. 1997, sp. zn. Co 2109/94

SoRo 3/1995, s. 61

Z odůvodnění:

V konkrétním případě se pak oprávněný domáhá uspokojení nároku, který mu nebyl ani přiznán rozhodnutím, které je podkladem pro soudní výkon rozhodnutí. Pokud tedy oprávněný požaduje úroky z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. 142/1994 Sb. musí podat samostatný návrh a v něm dosáhnout toho, aby mu byl tento nárok soudem přiznán. V rámci řízení o soudní výkon rozhodnutí nemůže oprávněný dosáhnout toho, aby byl nařízen výkon rozhodnutí i na úroky odpovídající nařízení vlády č. 142/1994 Sb. bez toho, že by mu byly přiznány soudním rozhodnutím.

Soud může nařídit výkon rozhodnutí jen v rozsahu, který je podložen výrokem vykonatelného rozhodnutí, jenž by takovou povinnost ukládal. Titul, podle kterého oprávněný návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podává, povinnost zaplatit 16% úroky od 15. 7. 1994 neukládá. Ustanovení § 3 nařízení vlády č. 142/1994 Sb. neznamená, že by automaticky mohl oprávněný vést výkon i pro tyto úroky.

15. Změna exekučního titulu

§ 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř.
§ 40 odst. 1 písm. a) ex. řádu

Byl-li exekuční titul změněn, pozbyl vykonatelnosti a přestal být způsobilým exekučním titulem. Exekuce, která je přesto již realizována, musí být ihned zastavena.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 20 Cdo 4354/2009
ASPI JUD188694CZ

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze potvrdil usnesení, jímž Obvodní soud pro Prahu 8 nařídil exekuci podle vykonatelného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 25. 4. 2006, k vymožení pohledávky oprávněných ve výši 12 000 Kč a 8 000 Kč, nákladů „oprávněného“ a nákladů exekuce, které budou určeny v příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Odvolací soud k námitce povinného, že rozsudek, který je exekucním titulem, byl po vydání usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce změněn usnesením Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 10. 2. 2009, jímž bylo nařízeno předběžné opatření, podle nějž bylo výživné pro oprávněné zpětně sníženo s účinností od 1. 9. 2008, konstatoval, že pro nařízení výkonu rozhodnutí je zásadně rozhodný stav v době podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, že v odvolacím řízení lze přezkoumávat rozhodnutí soudu prvního stupně jen z těch hledisek, kterými se musí zabývat soud prvního stupně, a že pro rozhodnutí odvolacího soudu je rozhodující

stejný stav, jaký byl rozhodný pro vydání usnesení soudu prvního stupně. Podle názoru odvolacího soudu je proto „pro rozhodování o nařízení exekuce bez významu, že dne 10. 2. 2009 bylo nařízeno předběžné opatření“, a exekucním titulem je tak rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 25. 4. 2006.

Nejvyšší soud se s argumentací odvolacího soudu neztotožnil. – Pozbyl-li exekucní titul vykonatelnosti po podání odvolání proti usnesení o nařízení exekuce, je odvolací soud povolán k tomu, aby toto usnesení změnil tak, že návrh na nařízení exekuce zamítne. Nařízení exekuce, která by musela být ihned poté zastavena, odporuje rozumnému a praktickému exekucnímu režimu. Proto není správný právní názor odvolacího soudu, podle nějž pro rozhodnutí odvolacího soudu je rozhodující stejný stav, jaký byl rozhodný pro vydání usnesení soudu prvního stupně, a že za této situace je pro rozhodování o nařízení exekuce „bez významu, že dne 10. 2. 2009 bylo nařízeno předběžné opatření, jímž bylo zpětně s účinností od 1. 9. 2008 sníženo výživné“.

II. Meze vykonatelnosti specifických soudních rozhodnutí

16. Materiální vykonatelnost a usnesení o dědictví

§ 175b, 251 o. s. ř.

I. Usnesení o dědictví není rozhodnutím, na základě kterého by dědic mohl bez dalšího exekučně vymáhat pohledávku zůstavitele za jeho dlužníkem.

II. Titulem výkonu může být jen tehdy, jde-li o vypořádání nároků mezi dědici (popřípadě dalšími účastníky dědického řízení).

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1110/96
SoJ 24/97

Z odůvodnění:

Rozhodnutím soudu může být povinný zavázán mimo jiné jen tehdy, jestliže byl účastníkem řízení, v němž bylo rozhodnutí vydáno (srov. § 159 odst. 2 o. s. ř.), a jestliže je vykonatelné po stránce formální a materiální.

Usnesení okresního soudu je usnesením o dědictví (srov. § 175q o. s. ř.); ve výroku I. obsahuje rozhodnutí o obecné ceně majetku, o výši dluhů a o čisté hodnotě dědictví po E. Č., a ve výroku II. rozhodnutí o schválení dohody o vypořádání tohoto dědictví, podle níž majetkový podíl zůstavitele v Z. ve výši ... převzali rovným dílem oprávněný a ing. V. Č. Tímto usnesením ve výroku II. bylo určeno dědické právo po zemřelém E. Č. (bylo jím stanoveno, kdo se stal jeho dědicem) a současně jím bylo provedeno vypořádání majetku mezi dědici zůstavitele. Uvedené usnesení

neobsahuje výrok, kterým by povinnému byla uložena nějaká povinnost, a takovýto výrok ani obsahovat nemůže, neboť povinný nebyl (a vzhledem k ustanovení § 175b o. s. ř. ani nemohl být) účastníkem tohoto dědického řízení. Uvádí-li se v usnesení, že „majetkový podíl v Z.“ převezmou rovným dílem oprávněný a ing. V. Č., bylo tím rozhodnuto, jak se tento majetkový nárok zůstavitele vypořádává mezi jeho dědici; povinnému se povinnost nárok uspokojit tímto usnesením neukládá a – vzhledem k předmětu řízení, v němž bylo vydáno (řízení o dědictví) – ani uložena být nemohla.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení o dědictví není samo o sobě pro dědice způsobilým titulem k vymození pohledávek zůstavitele za jeho dlužníky. Na základě tohoto usnesení může být výkon nařízen jen tehdy, jde-li o vypořádání nároků mezi dědici (popřípadě dalšími účastníky dědického řízení) a ukládá-li usnesení v tomto směru dědici (jinému účastníku dědického řízení) povinnost.

17. Materiální vykonatelnost úspěšné žaloby o odporovatelnost

§ 251 o. s. ř.

§ 42a obč. zák.

§ 589 a násl. n. o. z.

I. Rozhodnutí soudu, kterým bylo vyhověno žalobě na určení, že právní úkon dlužníka je vůči věřiteli neúčinný (§ 42a obč. zák.), představuje podklad k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí (exekučního titulu) vydaného proti

dlužníku domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným právním úkonem ušlo z dlužníkovu majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn.

II. Z ust. § 42a obč. zák. nevyplývá právo žalobce domáhat se vůči žalovanému uložení povinnosti strpět výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, které byly předmětem odporovaného právního úkonu.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1703/96
R 26/2000

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 42a odst. 1 obč. zák. se věřitel může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné. Právo odporovat právním úkonům pak lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch. Právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným úkonem ušlo z dlužníkovu majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.

K povaze žaloby podle ustanovení § 42a obč. zák. (tzv. odpůřčí žaloby) se Nejvyšší soud vyslovil v rozsudku ze dne 18. 5. 1999, sp. zn. 31 Cdo 1704/98; od tam formulovaných závěrů pak nemá důvod odchytil se ani v posuzované věci. Platí tedy, že smyslem odpůřčí žaloby je – uvažováno z pohledu žalujícího věřitele – dosáhnout rozhodnutí soudu, kterým by bylo určeno, že je vůči němu neúčinný dlužní-

kem učiněný právní úkon. Rozhodnutí soudu, kterým bylo odpůřčí žalobě vyhověno, představuje podklad k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí (exekučního titulu) vydaného proti dlužníku domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným právním úkonem ušlo z dlužníkovu majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn.

Odpůřčí žaloba tedy je právním prostředkem sloužícím k uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele v exekučním řízení, a to postižením věcí nebo jiných majetkových hodnot, které odporovaným právním úkonem ušly z dlužníkovu majetku, popřípadě vymožením peněžitě náhrady ve výši odpovídající prospěchu získanému z odporovatelného právního úkonu.

Ve vztahu k výroku o povinnosti strpět výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí však právní posouzení věci neobstojí; již proto ne, že z ustanovení § 42a obč. zák. právo domáhat se uplatnění nároku v nalézacím řízení prostřednictvím takto formulovaného žalobního návrhu (tzv. „petitu“) nevyplývá.

Nařídít prodej nemovitostí na základě takového exekučního titulu, jehož výrok by byl totožný s uvedeným žalobním návrhem, prostě není možné, neboť to zakazuje ustanovení § 258 odst. 1 o. s. ř., jež předpokládá pouze rozhodnutí ukládající peněžitě plnění. Rozhodnutí, které ukládá povinnost něco strpět, se vykonává podle ustanovení § 351 odst. 1 o. s. ř. ukládáním pokut až do úhrnné výše 100 000 Kč. Nutit povinného (zde žalovanou) pokutami snášet výkon rozhodnutí je neefektivní, protismyslné a neúčelné. Převzetí takového žalobního návrhu, kterým se žalobce proti žalovanému domáhá uložení povinnosti

strpět výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí do výroku soudního rozhodnutí, činí toto rozhodnutí materiálně nevykonatelným (srov. *mutatis mutandis* závěry vyslovené v rozhodnutí uveřejněném pod č. 30/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

18. Titul pro prodej zástavy.

Řízení, v němž je vydán

§ 200y, 200z o. s. ř.

Jestliže zástavní věřitel doloží zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě a kdo je zástavním dlužníkem listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře, může soud rozhodnout o nařízení prodeje zástavy i bez slyšení zástavního dlužníka (§ 200z odst. 2 o. s. ř.). Žalobu může v takovém případě doručit zástavnímu dlužníku až s rozhodnutím o věci samé.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 12. 2003, sp. zn. 23 Co 672/2003

Sb. NS 11/2005

Z odůvodnění:

Odvolací soud nesdílí ten názor odvolatele, že jsou-li splněny předpoklady pro postup podle § 200z odst. 2 o. s. ř. a ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, neboť skutečnosti uvedené v § 200z odst. 1 o. s. ř. soud pokládal za doložené listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře, bylo i tak zapotřebí doručit žalobu zástavnímu dlužníku ještě před vydáním rozhodnutí. Ustanovení § 200z si klade za cíl poskytnout rychlou ochranu práva tam, kde příslušné právo zcela nepochybně vyplývá z okolností tvrzených v žalobě a kde jsou tvrzené okolnosti doloženy kvalifikovanými listinami. Jde o případy, kdy se předpokládá, že nárok je tak evidentní, že ani není zapotřebí slyšení protistrany. Umožňuje-li zákon vydat rozhodnutí bez ohledu na protistranu, postačuje, bude-li jí žaloba doručena až spolu s rozhodnutím ve věci samé. Tak se i v souzené věci stalo. Naproti tomu ale musel odvolací soud přisvědčit odvolateli v tom, že v souzené věci nebyly splněny předpoklady pro vydání rozhodnutí bez jednání. Pokud má povinnost podrobit se prodeji zastavené nemovitosti zatížit dalšího vlastníka nemovitosti, na které byla nemovitost převedena původním zástavním dlužníkem, musí být i tento přechod doložen beze zbytku listinami, o jakých se zmiňuje ustanovení § 200z odst. 2 o. s. ř., jestliže nemá být nařizováno jednání.

III. Nedostatek pravomoci původce exekučního titulu

19. Nedostatek pravomoci nalézacího soudu

§ 7, § 103 a násl., § 251 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 40, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

Soud výkonu rozhodnutí neposuzuje jako podmínku nařízení výkonu, zda vykonávané soudní rozhodnutí bylo vydáno ve věci, která patří do pravomoci soudů (§ 7 o. s. ř.).

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne
31. 10. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2118/98
ASPI JUD64582CZ

Z odůvodnění:

Podmínka, aby se jednalo o rozhodnutí k tomu oprávněného orgánu, se logicky váže k ustanovením § 251 a 274 o. s. ř. (srov. R 21/1981); v rámci soudního výkonu rozhodnutí lze vykonat nejen rozhodnutí soudní (§ 251), ale také ta, jejichž výčet je uveden v § 274 pod písmeny a) až h). Soud na straně jedné a jiné orgány podle § 274 o. s. ř. na straně druhé, jsou tedy – a v tomto smyslu – orgány „oprávněnými“.

Zjistí-li (soud výkonu rozhodnutí), že rozhodnutí vydal orgán, který nebyl oprávněn rozhodovat o otázce pojaté do rozhodnutí, návrh na nařízení jeho výkonu zamítne, a byl-li již nařízen, výkon [podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.] zastaví (srov. rozhodnutí uveřejněné ve Sborníku Nejvyššího soudu IV, s. 776).

Tento závěr se uplatní, jak z uvedeného vyplývá, u titulů jiných orgánů podle § 274 o. s. ř. proto, že až do řízení o výkon jsou mimo dosah soudní kontroly; potom je namístě, aby soud, má-li takový titul vykonat, byl oprávněn posoudit, zda jej vydal orgán

pravomocný, stejně jako je oprávněn posuzovat, zda je formálně vykonatelný (viz § 275 odst. 2 o. s. ř.).

Jinak je tomu u titulů soudních, vydávaných v občanském soudním řízení, neboť řízení nalézací a řízení o výkon rozhodnutí představují organickou jednotu jak co do právní úpravy, tak faktického procesu. Otázku, zda je vybaven pravomocí k vydání rozhodnutí coby základní otázku podmínky řízení (§ 103 a násl. o. s. ř.), posuzuje soud již ve stadiu řízení nalézacího, a argument nedostatku této podmínky je uplatnitelný ve všech jeho fázích, včetně řízení o řádných, resp. mimořádných (dovolání) opravných prostředcích. Nelze připustit, „aby cestou námitek proti exekuci byly uplatňovány takové formální vady řízení, z něhož vzešel pravomocný exekuční titul, které mohou být uplatňovány jenom opravným prostředkem proti rozhodnutí ve věci samé“ (R 48/1957).

Pro to, aby byla otevřena otázka pravomoci soudu znovu v řízení o výkon rozhodnutí, tedy žádný věcný důvod nesvědčí. Řízení o výkon není přezkumnou instancí řízení nalézacího; je-li soud výkonu povolán k posouzení, zda vykonávané rozhodnutí je materiálně vykonatelné, sleduje toliko vlastní hlediska výkonu, totiž ta, která se pojí s jeho faktickou proveditelností.

20. Nedostatek pravomoci jiného původce exekučního titulu

§ 251, 274 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 40, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

I. Při posuzování návrhu na výkon rozhodnutí orgánu státní správy je soud (exekutor) povinen přezkoumat,

zda rozhodnutí bylo vydáno orgánem k tomu oprávněným.

II. Zjistí-li soud, že rozhodnutí vydal orgán, který nebyl oprávněn rozhodovat o otázce pojaté do rozhodnutí, návrh na nařízení jeho výkonu zamítne, a byl-li již nařízen, výkon (exekuci) zastaví.

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30. 6. 1976, sp. zn. 3 Cz 24/76
S IV, s. 776

Z odůvodnění:

Soud se nemůže v rámci řízení o výkon rozhodnutí zabývat jeho věcnou správností. Soud je však povinný se zabývat před nařízením výkonu, stejně jako v jeho průběhu, jestliže se má vykonat některé z rozhodnutí uvedených v § 274 o. s. ř., tím, zda rozhodnutí vydal orgán k tomu oprávněný, tedy zda jej vydal příslušný orgán v rámci své pravomoci. Jestliže by se zjistilo, že jej vydal orgán, který nebyl oprávněn rozhodovat o otázce pojaté do rozhodnutí, nepřichází v úvahu nařízení soudního výkonu rozhodnutí, protože vlastně není způsobitelného titulu, který by se mohl vykonat. Jde o takovou vadu podkladu pro soudní výkon rozhodnutí, která má za následek, že jeho nucený výkon soudním rozhodnutím je nepřipustný. Jestliže by byl (přesto) nařízen, musel by ho soud zastavit podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a), případně písm. h) o. s. ř.

21. Exekuční titul vydaný věcně nepřislušným soudem

§ 251, 274 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 40, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

Při nařízení exekuce není soud oprávněn zkoumat, zda exekuční titul byl vydán věcně příslušným soudem.

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 10. 1996, sp. zn. 11 Co 582/96

SoJ 44/1998

Z odůvodnění:

V řízení o výkon rozhodnutí soud pouze uskutečňuje výkon určitého rozhodnutí, které je povinen respektovat, je jím vázán a nemůže je měnit. Není tedy oprávněn zkoumat námitku věcné příslušnosti soudu, jenž rozhodnutí vydal. Posuzovaná základní podmínka nařízení výkonu rozhodnutí, tedy existence vykonatelného soudního rozhodnutí, byla zde splněna. Ostatně, i kdyby bylo možné se v tomto stadiu řízení námitkou povinného zabývat, nemůže být shledána oprávněnou, neboť citovaným rozhodnutím bylo rozhodnuto o nároku oprávněného na úhradu dlužného pojistného, jenž vyplývá z pojistné smlouvy, kterou uzavřel s povinným a která se týká pojištění spojeného s předmětem obchodní činnosti povinného. V takovém případě je pak podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. c) bod ff) o. s. ř. k řízení v prvním stupni věcně příslušný krajský soud s působností ve věcech obchodních.

22. Zpochybnění doložky vykonatelnosti ze strany povinného

§ 5, § 261 odst. 2, § 254 odst. 3 o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 40, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

Doložka vykonatelnosti, jíž je opatřen stejnopis rozhodnutí, má charakter veřejné listiny, a tedy potvrzuje pravdivost údajů v ní uvedených. Namítá-li povinný její obsahovou nesprávnost, je povinen ke svým tvrzením nabídnout důkazy. Nestalo-li se tak, měl být o této

své důkazní povinnosti podle § 254 odst. 3 o. s. ř. poučen.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 20 Cdo 4713/2009
ASPI JUD201675CZ

Z odůvodnění:

Oprávněný vykonatelnost titulu osvědčí již samotným předložením rozhodnutí opatřeného doložkou vykonatelnosti. Námitka dovolatele, že v daném případě došlo k závažnému pochybení Okresního soudu v Přerově tím, že nalézací spis „č. j.“ Ro 728/1995 skartoval před uplynutím skartační lhůty, čímž mu byla odňata možnost prokázat jeho tvrzení, že mu předmětný platební rozkaz nebyl nikdy řádně doručen do vlastních rukou a že z tohoto důvodu nemohl nabýt právní moci, takže se o jeho existenci dozvěděl až z usnesení o nařízení exekuce, tedy bez dalšího nemůže způsobit, že exekuce předmětného platebního rozkazu nemůže být nařízena. – V této souvislosti nelze přehlédnout, že povinný své výše uvedené tvrzení nijak blíže nezdůvodnil (neuvědł žádný důvod, proč mu doručen nebyl – např. proto, že se v době doručování v místě doručování nezdržoval), ani k němu neoznačil žádné důkazy.

23. Přezkum formální vykonatelnosti exekučního titulu

§ 261 odst. 2, 3 o. s. ř.
§ 38 až 40, § 44 odst. 1,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

Okolnosti významné pro závěr, že je podkladové rozhodnutí vykonatelné (případně nikoliv), zjišťuje soud (exekutor) i v případě, že je opatřeno tzv. doložkou vykonatelnosti, resp. je-li vykonatelnost rozhodnutí potvrzena

přímo na návrhu na nařízení exekuce, jestliže její správnost je účastníkem zpochybněna. Vystanou-li pochybnosti o tom, zda se exekuční titul stal vykonatelným, zejména zda byl řádně doručen povinnému, je soud (exekutor) oprávněn a povinen provést potřebná zjištění.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2009, sp. zn. 20 Cdo 1373/2008
ASPI JUD155629CZ

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud zdůraznil, že orgán vykonávající rozhodnutí je vždy oprávněn a povinen zkoumat, zda jsou splněny předpoklady pro tzv. formální a materiální vykonatelnost exekučního titulu. Předpokladem pro tzv. formální vykonatelnost exekučního titulu je korektně vyznačená doložka vykonatelnosti, která se odvíjí mj. od procesně správného doručení exekučního titulu účastníkům. Smyslem vykonávacího řízení je totiž zajistit průchod skutečně vykonatelného práva.

24. Konkrétní přezkum potvrzení o vykonatelnosti

§ 261 o. s. ř.
§ 38 odst. 2, § 39 odst. 2, 3 ex. řádu

V případě neshody mezi účastníky exekučního řízení, zda došlo k řádnému doručení exekučního titulu povinnému, soud musí postupovat přiměřeně dle § 122 o. s. ř. a spornou skutečnost, byť je „pouze“ procesní povahy, zjišťovat jako fakta, jež jsou podstatná pro rozhodnutí ve věci samé.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 20 Cdo 2012/2003
ASPI JUD80426CZ

Z odůvodnění:

Krajský soud změnil usnesení, kterým okresní soud na základě svého rozsudku nařídil exekuci k vydobytí konkrétní peněžitě pohledávky. Odvolací soud zjistil, že pošta, jejímž prostřednictvím bylo podkladové rozhodnutí povinnému doručováno, nepostupoval v souladu s obecně závaznými právními předpisy, které způsob doručování do vlastních rukou adresáta tehdy upravovaly. Rozhodnutí, jehož výkon byl navržen, tedy nebylo povinnému řádně doručeno a není tudíž vykonatelné.

Nejvyšší soud se s tímto náhledem krajského soudu ztotožnil. – Předpokladem pro nařízení exekuce je existence vykonatelného rozhodnutí nebo jiného exekučního titulu (§ 37 odst. 2, § 40 odst. 1, § 44 odst. 2 ex. řádu). V řízení, jež nařízení exekuce předchází, se tedy soud zabývá mimo jiné i tím, zda exekuční titul je z hledisek zakotvených v příslušných právních předpisech vykonatelný, a to jak po stránce formální, tak i po stránce obsahové (materiální). Vykonatelnost – v jednotě obou aspektů – lze ztotožnit s vlastností exekučního titulu, která ho činí způsobitelným k nucenímu uskutečnění cestou exekuce; nevykonatelnost titulu je důvodem pro zamítnutí návrhu. Soud není v exekučním řízení oprávněn přezkoumávat věcnou správnost rozhodnutí (nebo jiného titulu), jehož výkon se navrhuje; jeho obsahem je vázán a je povinen z něj vycházet. Okolnost, že před rozhodnutím o návrhu na nařízení exekuce posuzuje, zda je titul vykonatelný, však nepředstavuje přezkum soudního rozhodnutí vydaného v nalézacím řízení, a to ani, pokud jde o vyznačení právní moci (vykonatelnosti), jímž je opatřeno.

Přesto Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil, neboť odvolací soud znemožnil oprávněnému realizaci procesních práv, která mu občanský soudní řád přiznává

(např. právo účastnit se jednání, činit přednesy, navrhopvat důkazy apod.) – Odvolací soud svůj závěr, že vykonávaný rozsudek nebyl povinnému řádně (tj. způsobem předpokládaným v § 46 odst. 4 o. s. ř.) doručen uložením, odvolací soud učinil nikoli z obsahu nalézacího spisu, nýbrž pouze z listin předložených povinným aniž by měl oprávněný prostor se k náhledu odvolacího soudu vyjádřit a aniž by odvolací soud měl k dispozici veškeré relevantní podklady. Zjišťování, zda byly splněny veškeré procesní předpoklady pro korektní doručení uložením, sice není dokazováním, nicméně analogicky by soud měl v případě zjevné neshody o průběhu doručování postupovat přiměřeně dle § 122 o. s. ř.

25. Absence rozhodčí doložky (rozhodčí smlouvy) a její vliv na exekuci

§ 268 odst. 1 písm. b), h) o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu
§ 2, 3, § 15 odst. 2, § 28 odst. 2,
§ 31 zák. č. 216/1994 Sb.

Oprávnění rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí věci může vyplývat jen z rozhodčí smlouvy stran. Žádným jiným způsobem oprávnění rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí o věci založit nelze. Jestliže žádná rozhodčí smlouva mezi stranami uzavřena nebyla, na rozhodčí nález je nutno nahlížet jako na právní paakt, tzn. jako na nicotné, neexistující rozhodnutí. Byla-li již exekuce nařízena, je třeba ji zastavit podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 4. 2011, sp. zn. 18 Co 100/2011

Z odůvodnění:

Prvoinstanční soud zastavil exekuci, žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení a oprávněnému uložil povinnost zaplatit exekutorovi náklady exekuce, neboť se domáhal výkonu rozhodčího nálezu, který není způsobitelným exekučním titulem.

Své rozhodnutí odůvodnil ustanovením § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 ex. řádu. Exekuce je nepřipustná, neboť na rozhodčí nález, na jehož základě byla v této věci nařízena exekuce, nelze pohlížet jako na exekuční titul, který by měl dle § 28 odst. 2 zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, účinky pravomocného soudního rozhodnutí. Oprávnění rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí věci může vyplývat jen z rozhodčí smlouvy stran, která musí být písemná, jinak je neplatná (viz § 2 a 3 zák. č. 216/1994 Sb.). Žádným jiným způsobem oprávnění rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí o věci založit nelze. Prvoinstanční soud z rozhodčího spisu zjistil, že mezi účastníky řízení nebyla uzavřena žádná rozhodčí doložka. Pokud rozhodce vycházel z toho, že pravomoc rozhodce může vyplývat i z projevů stran v zahájeném rozhodčím řízení, ze kterých je patrná vůle podřídit se pravomoci některého z rozhodců zapsaných v seznamu rozhodců rozhodčího soudu a dále z nevznesení námítky nedostatku pravomoci rozhodce, postupoval v rozporu se zákonem, tzn. převzal na sebe moc, která mu dle zákona nepřísluší.

V daném případě sice nedošlo ke zrušení rozhodčího nálezu soudem (§ 31 zákona o rozhodčím řízení). Přesto soud dospěl k závěru, že je nutno exekuci dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 ex. řádu zastavit pro nepřipustnost, neboť domáhat se zrušení rozhodčího ná-

lezu soudem z důvodů uvedených v ustanovení § 31 písm. b) a c) zákona o rozhodčím řízení je nutno pouze tehdy, jestliže existuje základní předpoklad pro vznik pravomoci rozhodce nebo rozhodčího soudu, a tímto základním předpokladem je existence rozhodčí smlouvy, z níž se odvíjí oprávnění rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí o věci. V daném případě žádná rozhodčí smlouva mezi stranami uzavřena nebyla, takže na rozhodčí nález je nutno nahlížet jako na právní paakt, tzn. jako na nicotné, neexistující rozhodnutí. Pokud by totiž soud zaujal opačný právní názor, tzn. že povinný by se musel domáhat zrušení rozhodčího nálezu soudem a teprve v případě zrušení rozhodčího nálezu by bylo možno exekuci dle § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř. zastavit, znamenalo by to, že by kdokoliv mohl svévolně vydat listinu označenou jako rozhodčí nález, kterou by opatřil doložkou právní moci a vykonatelnosti, a tvrdil by, že byl jako rozhodce oprávněn o věci rozhodnout. Soudy by pak na základě takovéto listiny musely exekuci nařizovat, pokud by soudem nebylo rozhodnuto o zrušení takového rozhodčího nálezu.

Krajský soud posoudil odvolání oprávněného jako nedůvodné. Ztotožnil se s argumentací soudu prvního stupně a dodal, že vlastností exekučního titulu je i to, že byl vydán „příslušným orgánem“. Pokud bylo v přezkoumávané věci rozhodnutí vydáno rozhodcem, který k tomuto nebyl pravomocný, je toto rozhodnutí nulitní (nicotné). V daném případě nešlo o vadu řízení, která by postihovala řízení před rozhodcem, a která by skutečně nemohla podléhat přezkumu v exekučním řízení před soudem, nýbrž je zde naprostá absence pravomoci rozhodce vydat rozhodnutí, které by mohlo být exekučním titulem.

Pravomoc rozhodce nebo rozhodčího soudu k rozhodnutí věci vyplývá z ustano-

vení § 2 a 3 zákona o rozhodčím řízení, tedy může být založena pouze smlouvou stran, která musí být písemná, pod sankcí neplatnosti. Okolnost, že povinný byl v rozhodčím řízení zcela pasivní, nezúčastnil se jednání, neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítal a rozhodčí nález mu nebyl doručen, na tom nic nemění. Z žádného ustanovení zákona o rozhodčím řízení (ani z § 15 odst. 2) nelze dovodit, že by pasivita a nečinnost žalovaného v rozhodčím řízení měla za následek podrobení se pravomoci rozhodce. Takový následek by bylo možno spojit pouze s chováním žalovaného, jenž by byl aktivní při projednávání sporu, aniž by nejpozději při svém prvním úkonu ve věci samé neexistenci rozhodčí smlouvy namítl.

Jiná situace by nastala v případě, že by rozhodčí smlouva uzavřena byla, byť neplatně. V takovém případě by pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena byla. Obrana žalovaného by spočívala v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu. Souhlas žalovaného s pravomocí rozhodce projednávat a rozhodovat daný spor nelze dovodit ani ze stanoviska opatrovníka žalovaného, ustanoveného žalovanému v rozhodčím řízení jako osobě neznámého pobytu.

Poznámka: Lze srovnat rovněž s usneseními Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006, a ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3284/2008. Právě prezentovaný judikát tato rozhodnutí doplňuje.

Jiný senát Krajského soudu v Plzni typově shodné usnesení soudu prvního stupně rovněž potvrdil, byť z jiného zákonného důvodu. – V jeho usnesení ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. 15 Co 161/2011, se dočteme, že rozhodčí nález, jenž byl vyneseno při absenci jakékoliv rozhodčí doložky, je nicotným rozhodnutím. Sděluje,

že ust. § 15 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení sice pojednává o pravomoci rozhodce, ale nezakládá samo o sobě tuto pravomoc. Rozhodce či kdokoliv, kdo by se za něj třeba považoval, nemůže z tohoto ustanovení svoji pravomoc k vydání rozhodčího rozhodnutí dovodit. Zjistil-li tedy soud prvního stupně, a to zcela v rámci svého legálního postupu, že samo zvaný rozhodce vydal jakési „rozhodnutí“, aniž k tomu měl pravomoc, reagoval na to správně zastavením exekuce. Důvodem pro její zastavení však není ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., ale ust. § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Exekuce totiž byla nařízena na základě tohoto nicotného aktu, který také nikdy nemohl nabýt právní moci a vykonatelnosti. K otázce přezkumu rozhodčího nálezu lze uvést, že nepochybně nelze v exekučním řízení přezkoumávat věcnou správnost rozhodčího nálezu, ani podrobovat přezkumu proces, který k jeho vydání vedl, respektive zkoumat, zda tento proces nebyl zatížen vadami. V této věci však nejde o vady řízení předcházejícího vydání exekučního titulu, nýbrž jde o absenci základní podmínky řízení spočívající v tom, že exekuční titul musí být vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc. Odporovalo by základní zásadě právní jistoty, pokud by soud nařídil exekuci, resp. ponechal nařízenou exekuci, která byla nařízena na základě paaktu.

Domníváme se, že využití ust. § 268 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je za dané situace problematické, neboť tato norma předpokládá, že existenci skutečného rozhodnutí (nikoli pouze paaktu). Důvodem pro zastavení exekuce je pouze absence právní moci a vykonatelnosti tohoto rozhodnutí. Daleko spíše by mohlo dojít k aplikaci § 103 a 104 odst. 1 o. s. ř., podle nichž soud kdykoli za řízení přihlíží k tomu, zda jsou splněny základní podmínky řízení. Pokud naplněny nejsou, je třeba řízení jako celek zastavit. –

V daném případě by se tedy měla zastavit nejen exekuce samotná (která je jen výsekem vykonávacího řízení, jež začíná podáním návrhu na nařízení exekuce a nikoli až nařízením exekuce), ale celé vykonávací (exekuční) řízení.

26. K rozhodčí doložce týkající se spotřebitelské smlouvy

směrnice Rady 93/13/EHS
§ 25 odst. 3, § 31 písm. b),
§ 35 zák. č. 216/1994 Sb.
§ 268 odst. 1 písm. b), h) o. s. ř.
§ 39 odst. 3, § 43a odst. 6,
§ 52 odst. 1 ex. řádu

I. Z judikatury Evropského soudního dvora nevyplývá, že by směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách měla takový účinek, kterým by rozhodčí nálezy vydané soukromými rozhodčími institucemi na základě rozhodčích doložek sjednaných ve spotřebitelské smlouvě byly považovány za nicotné nebo absolutně neplatné.

II. Vnitrostátní soud sice musí vnitrostátní právo vykládat co nejvíce ve smyslu znění a účelu výše citované směrnice, ale jedná se o postup při aplikaci vnitrostátního práva a při postupu podle vnitrostátních procesních pravidel. Právní řád České republiky neumožňuje se otázkou platnosti rozhodčího nálezu zabývat v rámci exekučního řízení (§ 35 zák. č. 216/1994 Sb.). Posouzení rozhodčí doložky je možné nikoliv v exekučním řízení, ale jen v řízení o zrušení rozhodčího nálezu [srov. § 31 písm. b) č. 216/1994 Sb.].

Z odůvodnění:

Soud nařídil exekuci k vymožení peněžitého plnění podle vykonatelného rozhodčího nálezu. Povinný navrhl zastavení exekučního řízení, a to z důvodu, že rozhodčí nálezy byl vydán ve věci spotřebitelské smlouvy, tedy ve vztahu, ohledně něhož nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu. – Exekuční soud návrh povinného na zastavení exekuce neshledal důvodným.

Povinný svůj návrh na zastavení exekuce opírá o právní argumentaci, že rozhodčí nálezy vydané soukromými rozhodčími institucemi na základě zneužívajících rozhodčích doložek jsou nicotné a lze je uznat za neplatné i za předpokladu, že nebyly napadeny v řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Tento právní náhled však soud nesdílí.

Exekuční soud se sice ztotožňuje s názorem, že směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách považuje smluvní podmínku, jejímž cílem nebo následkem je zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů [viz příloha směrnice bod 1 písm. q)], za nepřiměřenou. Jelikož však směrnice Evropského společenství nemají přímý účinek a je pouze povinností členských států Evropské unie znění směrnice implementovat do vlastního právního řádu, exekuční soud musí v dané věci postupovat v souladu s právní úpravou České republiky, která v případě spotřebitelských smluv sjednání rozhodčích doložek nezakazuje.

spotřebitelské smlouvě nepovažuje automaticky za nepřiměřené, ale za nepřiměřené je považuje tehdy, pokud je na základě takové rozhodčí doložky založena výlučná pravomoc soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů. Skutečnost, že spor dle rozhodčí doložky má rozhodovat nikoliv stálý rozhodčí soud zřízený ze zákona, ale rozhodce *ad hoc*, nelze vykládat tak, že se na takového rozhodce nevztahuje ustanovení právních předpisů. Bez ohledu na obsah rozhodčího nálezu, který je exekucním titulem v této věci, je tak nutno vyjít i z právní úpravy, tzn. zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, který v ust. § 25 odst. 3 stanoví, že při rozhodování se rozhodci řídí hmotným právem pro spor rozhodným, mohou však spor rozhodnout podle zásad spravedlnosti, avšak jen tehdy, jestliže je k tomu strany výslovně pověřily. Dle názoru exekučního soudu tak sjednání rozhodčí doložky zakládající pravomoc rozhodce *ad hoc* pro rozhodnutí sporu bez dalších ujednání neznamená automaticky, že by se na takového rozhodce nevztahovala ustanovení právních předpisů.

Evropský soudní dvůr sice v rozsudku C – 240/98 uvedl, že vnitrostátní soud je povinen při použití vnitrostátního práva, ať jde o ustanovení předcházející směrnici Rady 93/13/EHS, nebo ji následující, toto právo vyložit co možná nejvíce ve světle znění a účelu směrnice. Stále se však jedná o aplikaci vnitrostátního práva, nikoli o přímou aplikaci směrnice. V rozsudku C – 168/05 Evropský soudní dvůr dovodil, že i když spotřebitel neplatnost rozhodčí dohody neuplatnil v rozhodčím řízení, ale až v rámci žaloby na neplatnost rozhodčího nálezu, je povinností vnitrostátního soudu zrušit rozhodčí nález v důsledku toho, že dohoda obsahuje zneužívající klauzuli. Tento rozsudek se ovšem tak týká přezkoumávání podmínky ve spotřebitelské smlouvě (rozhodčí doložky) v řízení o ne-

platnost rozhodčího nálezu a nikoliv v rámci exekučního řízení. Problematikou přezkoumávání neplatnosti rozhodčího nálezu vydaného na základě podmínky sjednané ve spotřebitelské smlouvě v rámci exekučního řízení se Evropský soudní dvůr zabýval v rozsudku C – 40/08 a dospěl k závěru, že směrnice Rady 93/13/EHS musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu, vydaného bez účasti spotřebitele, musí, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu, i bez návrhu posoudit nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem. Ovšem jen tehdy, pokud takový postup vnitrostátní procesní předpisy výslovně nevylučují a neposkytují spotřebiteli specifický nástroj k posouzení této otázky. – V českém právním řádu je tímto nástrojem žaloba o zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 zákona o rozhodčím řízení.

Poznámka: Poslední tři citované judikáty se vypořádávají s otázkou, do jaké míry lze ve vykonávacím řízení přezkoumat proceduru, která vedla k vynesení rozhodčího nálezu. Na tuto otázku procesní předpisy neposkytují uspokojivou odpověď, neboť si český zákonodárce dostatečně neuvědomuje, že nalézací řízení, v jehož rámci se u nás vytvářejí exekucní tituly v oblasti soukromého práva, již dnes netvoří nedílný celek. Počet exekucních titulů v oblasti soukromého práva, jež jsou vydávány nikoliv obecnými soudy, roste. Tím máme na mysli zejména exekucní tituly ve formě rozhodčích nálezů, notářské a donedávna i exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti.

Z právě prezentovaných judikátů vyplývá, že nekorektnost procesu vedoucího k vydání exekučního titulu se během exe-

kuce neprověřuje, neboť exekuční soud ani exekutor nejsou orgány, které by byly povolány k přezkumu exekučního titulu. Je však nepřipustné, aby během vykonávacího řízení byla poskytnuta záštita mimo soudní exekučním titulům, k jejichž vynesení nebyl jejich původce oprávněn. Přezkum pravomoci k vydání exekučního titulu v takových případech může provést až exekuční soud nebo exekutor, protože ke vzniku exekučního titulu došlo mimo rámec obecné justice.

Je korektní dodat, že problematiku míry přezkumu exekučních titulů ve formě rozhodčích nálezů zákonodárce do jisté míry řeší v novele zákona o rozhodčím řízení provedené zák. č. 19/2012 Sb. – Ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) citovaného zákona připouští, že povinný se kdykoliv během exekuce může domáhat jejího zastavení, aniž by předtím podal včasný návrh na zrušení rozhodčího nálezu pro neexistenci nebo neplatnost rozhodčí smlouvy nebo doložky. Za takových okolností soud (exekutor) provádějící výkon rozhodčího nálezu exekuci přeruší a uloží povinnému, aby do třiceti dnů podal u příslušného soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu (§ 35 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení). Tento návrh nelze zamítnout proto, že nebyla zachována prvotní tříměsíční lhůta pro jeho podání, jež plyne od doby doručení rozhodčího nálezu (§ 32 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení). Zákon o rozhodčím řízení dokonce nad rámec obvyklý v kontinentální Evropě připouští věcný přezkum rozhodčích nálezů řešících spor ze spotřebitelské smlouvy, pokud rozhodce nerespektoval hmotněprávní ustanovení sloužící k ochraně spotřebitele nebo rozhodl ve zjevném rozporu s dobrými mravy [§ 31 písm. g)]. Omezený hmotněprávní přezkum rozhodčích nálezů se však neuskutečňuje ve vykonávacím řízení, ale až k návrhu spotřebitele, který žádá zrušení rozhodčího nálezu.

Kromě posouzení pravomoci mimo soudního subjektu (orgánu) vydávajícího exekuční titul je možné v rámci exekuce přezkoumat, zda byla dodržena procedura řádného doručení exekučního titulu a zda exekuční titul ukládá dostatečně určitou povinnost. Mezi tím a způsobu takového přezkumu se věnujeme ve zvláštních subkapitolách věnovaných problematice doručování a úplnosti petitu exekučního titulu.

27. Suspenzivní účinek odvolání proti exekučnímu titulu opatřenému potvrzením o vykonatelnosti

§ 261 odst. 2 o. s. ř.

§ 38 odst. 3, § 41, § 43a odst. 6 ex. řádu

Zjistí-li soud (exekutor), u kterého byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce), že proti vykonávanému rozhodnutí, jež je opatřeno potvrzením o vykonatelnosti, bylo podáno odvolání, musí si vždy postavit najisto, zda toto odvolání má suspenzivní účinek. Neposoudí-li si tuto otázku sám, vyčká rozhodnutí o podaném odvolání.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2007, sp. zn. 20 Cdo 578/2006
ASPI JUD38102CZ

Z odůvodnění:

Krajský soud změnil usnesení, jímž okresní soud nařídil podle rozsudku exekuci na majetek povinné, tak, že návrh na nařízení exekuce zamítl. Odvolací soud dospěl k závěru, že podkladové rozhodnutí není vykonatelné, neboť rozsudek, který má být vykonán, není dosud v právní moci a věc byla předložena vrchnímu soudu k projednání odvolání podaného žalováním, tj. povinným.

Nejvyšší soud k dovolání oprávněného napadené usnesení krajského soudu zrušil. – Důvodem pro zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) nemůže být samotná okolnost, že proti podkladovému rozhodnutí opatřenému doložkou vykonatelnosti bylo podáno odvolání. Je tomu tak proto, že suspenzivní účinek odvolání nenastává vždy, ale jen za určitých předpokladů (srov. § 206 odst. 1 o. s. ř.).

Poznámka: Obdobně viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2207/2004, nebo usnesení téhož soudu ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1808/2004, nebo ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 20 Cdo 368/2005.

28. Nařízení exekuce podle jiného než v návrhu označeného exekučního titulu

§ 79 odst. 1, § 251, § 254 odst. 1,
§ 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř.
§ 38 odst. 3, § 41, § 43a odst. 6 ex. řádu

Soud nemůže bez nového návrhu oprávněného nařídit výkon rozhodnutí (exekuci) podle jiného rozhodnutí, než je označeno v návrhu, ani v případě, že se jedná o rozhodnutí vydané po zrušení označeného exekučního titulu v témže nalézacím řízení.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2273/2005
ASPI JUD34193CZ

Z odůvodnění:

Okresní soud nařídil podle vykonatelného rozsudku exekuci na majetek povinného. Povinný usnesení o nařízení exekuce napadl odvoláním s odůvodněním, že v mezidobí (po vydání usnesení soudu prv-

ního stupně o nařízení exekuce a před podáním odvolání) byl k exekuci navržený trestní rozsudek zrušen verdiktem Nejvyššího soudu.

Krajský soud rozhodnutí okresního soudu potvrdil, ovšem s tím, že exekuce se nařizuje podle rozsudku, který nalézací soud v téže věci a ohledně téhož plnění vyhlásil poté, co byl předchozí exekuční titul zrušen rozhodnutím Nejvyššího soudu. Svě rozhodnutí krajský soud odůvodnil závěrem, že po zrušení předchozího exekučního titulu (rozsudku) vynesl nalézací soud nové rozhodnutí téhož obsahu.

Nejvyšší soud shledal dovolání povinného důvodným. – I když je zrušení exekučního titulu po nařízení exekuce typicky důvodem k jejímu zastavení podle § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř., nelze mechanicky dovozovat, že by krajský soud v řízení o odvolání proti usnesení o nařízení exekuce nemohl ono zrušení titulu promítnout do svého rozhodování tak, že rozhodnutí soudu prvního stupně změnil a návrh na nařízení exekuce zamítl. Pokud však jde o otázku, zda lze nařídít exekuci jiného než v návrhu uvedeného titulu, tuto nutno zodpovědět záporně. Exekuční řízení je ve fázi podání návrhu (nejde-li o výkon rozhodnutí podle § 272 a 273 o. s. ř.) na nařízení exekuce (až na nyní irelevantní výjimky) ovládáno zásadou dispoziční.

Projevem zásady dispoziční je především to, že exekuční řízení lze zahájit pouze na návrh oprávněného a že musí být zastaveno, jestliže oprávněný zastavení exekuce navrhne. Protože „vyličením rozhodujících skutečností“ ve smyslu § 254 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 79 odst. 1 o. s. ř. je u návrhu na nařízení exekuce především správná identifikace exekučního titulu a přesné označení povinnosti, jež má být vynucena, je soud – a to